

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

Azylový dům pro matky s dětmi

Bakalářská práce

Studijní program: B7508 – Sociální práce
Studijní obor: 7502R024 – Sociální práce a penitenciární péče
Autor práce: **Barbora Slánská, DiS.**
Vedoucí práce: Mgr. Andrea Brožová Doubková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora Slánská, DiS.**
Osobní číslo: **P13000100**
Studijní program: **B7508 Sociální práce**
Studijní obor: **Sociální práce a penitenciární péče**
Název tématu: **Azylový dům pro matky s dětmi**
Zadávající katedra: **Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl bakalářské práce: Zjistit a analyzovat příčiny pobytu v azylovém domě R-Mosty v Mladé Boleslavi.

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat, formulace závěrů.

Metody: Dotazování, analýza spisové dokumentace.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

LOVASOVÁ, L., 2006. Rodinné vztahy. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí. ISBN 80-86991-66-0.

MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z., 1999. Nevlastní rodiče a nevlastní děti. Praha: Grada. ISBN 80-7169-897-0.

MATOUŠEK, O., 2003. Rodina jako instituce a vztahová síť. 3. vyd. Praha: SLON. ISBN 80-86429-19-9.

MATOUŠEK, O., KOLÁČKOVÁ, J., KODYMOVÁ, P., 2010. Sociální práce v praxi. Specifika různých cílových skupin a práce s nimi. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-818-0.

ŠPATENKOVÁ, N. a kol., 2011. Krizová intervence pro praxi. 2. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2624-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Andrea Brožová Doubková

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

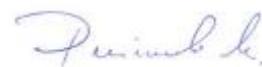
Datum zadání bakalářské práce: 23. dubna 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2016

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

PaedDr. ICLic. Michal Podzimek, Th.D, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 23. dubna 2015

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS STAG se shodují.

19. 6. 2019

Barbora Slánská, DiS.

Poděkování

Na prvním místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Andree Brožové Doubkové za její odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi byly přínosem při tvorbě práce.

Zároveň bych chtěla poděkovat Mgr. Petře Urbanové, sociální pracovníci azylového domu pro matky s dětmi v Mladé Boleslavi, která mi v průběhu odborné praxe poskytla hodnotné informace a umožnila mi provést rozhovory s klientkami azylového domu.

Největší poděkování však patří mé rodině za trpělivost a podporu při celém studiu.

Anotace

Bakalářská práce na téma Azylový dům pro matky s dětmi ve své teoretické části vymezuje a ukotvuje problematiku bezdomovectví, jeho typy a zejména příčiny vzniku. Pozornost je také věnována rodině, s důrazem na její význam, funkce a poruchy fungování. Empirická část práce vychází z podrobného popisu fungování a poslání azylového domu, včetně specifik sociální práce v tomto zařízení. Následně je pomocí strukturovaného rozhovoru zjišťována a popisována sociální situace klientek azylového domu R-Mosty v Mladé Boleslavi. Na základě získaných poznatků jsou navrhovaná opatření zacílena tak, aby mohla vést ke zlepšení současné situace – aby si ženy se svými problémy dokázaly poradit nejdříve samy a aby volba přijít do azylového domu byla tou poslední možnou variantou.

Klíčová slova: bezdomovectví, rodina, azylové domy, sociální práce

Annotation

The bachelor thesis on the topic of the Shelter House for Mothers with Children in its theoretical part defines and anchors the issue of homelessness, its types and especially the causes of its origin. Attention is also paid to the family, with an emphasis on its importance, functions and malfunctions. The empirical part of the work is based on a detailed description of the functioning and mission of the shelter, including the specifics of social work in this facility. Subsequently, the social situation of clients of the R-Mosty shelter in Mladá Boleslav is investigated and described using a structured interview. Based on the lessons learned, the proposed measures are targeted so that they can lead to an improvement in the current situation – so that women could help themselves and that the option of reverting to a women's shelter becomes the last resort.

Keywords: homelessness, family, shelter houses, social work

Obsah

Seznam obrázků.....	10
Seznam grafů	10
Seznam použitých zkratk	11
Úvod.....	12
I. TEORETICKÁ ČÁST	13
1. LIBÉ BEZ DOMOVA.....	13
1.1 Bezdomovectví.....	13
1.1.1 Příčiny bezdomovectví	15
1.1.2 Ženské bezdomovectví	16
1.1.3 Prevence bezdomovectví	17
2. RODINA.....	19
2.1 Vymezení rodiny	19
2.2 Funkce rodiny.....	20
2.3 Typologie rodin.....	22
2.4 Poruchy rodiny	25
II. PRAKTICKÁ ČÁST	28
3. AZYLOVÉ DOMY	28
3.1 Azylový dům pro matky s dětmi v Mladé Boleslavi.....	29
3.2 Poslání azylového domu	30
3.3 Cílová skupina.....	31
3.4 Podmínky přijetí.....	32
3.5 Fungování azylového domu	33
3.6 Aktivity azylového domu	34
3.6.1 Odlehčovací služby.....	34
3.6.2 Sociální a právní poradenství.....	35
3.7 Metodika sociální práce v azylovém domě Mladá Boleslav.....	35
3.7.1 Depistáž	35
3.7.2 První kontakt.....	36
3.7.3 Individuální plán	36
3.7.4 Individuální práce	39
3.7.5 Diagnostika	40
4. VLASTNÍ VÝZKUM	41
4.1 Výzkumné cíle, metodologie a metody.....	41

4.2	Kvalitativní výzkum.....	41
4.2.1	Vyhodnocení výzkumu	51
4.2.2	Navrhovaná opatření.....	52
	Seznam použité literatury	56
	Seznam příloh	61

Seznam obrázků

Obrázek 1 Příčiny bezdomovectví	16
Obrázek 2 Bezdomovci a osoby ohrožené bezdomovectvím	18
Obrázek 3 Azylový dům v Mladé Boleslavi	29
Obrázek 4 Organizační struktura AD v Ml.Boleslavi	30
Obrázek 5 Otázky na klientky ve fázi poznávání a mapování	38
Obrázek 6 Děti klientek	43

Seznam grafů

Graf 1 Typologie rodin	24
Graf 2 Statistika ubytovaných klientů v AD Ml.Boleslav	32
Graf 3 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 1	44
Graf 4 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 2a.....	46
Graf 5 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 2b	46
Graf 6 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 3	47
Graf 7 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 4	48
Graf 8 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 5	49
Graf 9 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 6	50

Seznam použitých zkratek

AD	azylový dům
RD	rodičovská dovolená
S. A. D.	Sdružení azylových domů
Sb.	Sbírka zákonů
SŠ	střední škola
OU	odborné učiliště
z. s.	zapsaný spolek
ZŠ	základní škola

Pozn.: V seznamu nejsou uvedeny symboly a zkratky všeobecně známé.

Úvod

Rodina je nedílnou součástí našeho života. Klasický model otec, matka a dítě (děti) však již není tak častý, jako býval kdysi. Velmi často se dnes setkáváme se svobodnými matkami, s rozvedenými manželi, s rodinami v tíživé finanční situaci, i s rodinami, kde hrozí ztráta bydlení apod.

Pokud žena s dětmi musí řešit situaci, že se může ocitnout bez přístřeší, či bydlení již dokonce ztratila, měla by vědět, jaké existují varianty řešení. Jedním z nich je ubytování v azylovém domě pro matky s dětmi. Zde mohou najít dočasné útočiště těhotné ženy a matky s dětmi, které se vlivem různých životních okolností dostaly do nepříznivé situace a jsou nuceny se buď ukrýt před násilnickým partnerem, hledat dočasné přístřeší nebo vyřešit svůj neutěšený finanční stav. Azylový dům by měl představovat jakýsi přístav naděje, kde tyto ženy najdou klid, čas a prostor k vyřešení svých osobních strastí. Pobyt v azylovém domě je vždy dočasný a předpokládá se, že za dobu umístění v tomto zařízení se žena pokusí vyřešit své problémy, a po opuštění se vrátí k běžnému životu.

Bakalářská práce v teoretické části vymezuje pojmy bezdomovectví a jeho příčiny, dále rodiny, její typy, funkce a poruchy. Přibližuje azylové domy jako možnost sociální pomoci. Praktická část se zabývá konkrétním azylovým domem v Mladé Boleslavi, přibližuje jeho chod, organizaci a podmínky přijetí. Výstupem praktické části je shrnutí, jaký je nejčastější důvod klientek pro pobyt v azylovém domě, a to na základě odpovědí dotazovaných respondentek. Výsledky empirické části jsou shrnuty v závěru práce a následně jsou stanovena navrhovaná opatření, která by mohla vést k prevenci bezdomovectví žen. Tyto informace by mohly být prospěšné pro pracovníky azylových domů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. LIBÉ BEZ DOMOVA

Bezdomovectví předchází většinou sérií osobních neúspěchů řešit svou životní situaci, narušení socializace v dospívání nebo v dětství. Otázky vlivu nerovnosti ve společnosti a vlastní individuální neúspěch jdou ruku v ruce. Na základě sociologických šetření bezdomovecké populace lze zhodnotit skutečnost, že se v bezdomovecké populační struktuře odráží společenské nerovnosti (Stanoev 2015, s. 44).

„Sociální služby pro bezdomovce jsou založeny na předpokladu, že bezdomovec je člověk, který se nachází v kritické životní situaci, jejíž naléhavost jej sama o sobě nutí vrátit se k původnímu způsobu života. Přijme-li člověk bezdomoveckou identitu a osvojí-li si bezdomovecké techniky obživy, pak skutečnost, že žije jako bezdomovec, pro něj sama o sobě přestane být důvodem ke změně. Se svým životem bezdomovce může být smířen, přestože jej nepovažuje za uspokojující“ (Holpuch in Stanoev 2015, s. 45).

1.1 Bezdomovectví

Bezdomovectví je extrémní druh sociálního vyloučení, které přivádí člověk až na samý okraj společnosti a degraduje ho (Hradecká, Hradecký 1996, s. 3). Davidová (2016, s. 16) uvádí, že bezdomovectví je extrémní izolace od rodiny, společnosti, přátel a pracoviště, kdy dochází k přerušení až ke ztrátě kontaktu s bývalým životem a jeho hodnotami. Bezdomovectví lze považovat také jako poruchu sociálního fungování, poruchu rovnováhy mezi kapacitou zvládnutí jedince a požadavky prostředí.

Hlavním znakem bezdomovectví je však ztráta bydlení, nebo schopnosti si bydlení udržet. FEANSA (Evropská federace národních sdružení pracujících s bezdomovci) vytvořila typologii bezdomovectví a vyloučení z bydlení, zvanou ETHOS. Ta vychází z principu, že pojetí domova lze rozlišit do tří oblastí, jejichž absence může vést k bezdomovectví.

Pojem mít domov může znamenat (FEANTSA 2005):

- a) **fyzická oblast** – mít přiměřené bydlení, které může člověk se svou rodinou užívat výlučně,
- b) **sociální oblast** – mít prostor pro vlastní soukromí a možnost mít sociální vztahy,
- c) **právní oblast** – mít právo užívat bydlení.

Z výše uvedeného vyplývají čtyři formy vyloučení z bydlení:

- a) **bez střechy** – jedná se o lidi, kteří přežívají venku nebo o osoby v noclehárnách,
- b) **bez bytu** – jedná se osoby, které jsou ubytované v ubytovnách pro bezdomovce, o osoby v pobytových zařízeních pro migranty, dále osoby před opuštěním instituce (vězení, zdravotnické zařízení...) a o uživatele dlouhodobější podpory,
- c) **nejisté bydlení** – lidé žijící v nejistém bydlení (přechodné bydlení např. u přátel, bydlení bez právního nároku, nezákonné obsazení pozemku), lidé ohrožení vystěhováním (výpověď z nájemního bytu, ztráta vlastnictví bytu) nebo osoby ohrožené domácím násilím,
- d) **nevyhovující bydlení** – zde se jedná o osoby žijící v provizorních stavbách, o osoby žijící v nevhodném bydlení (např. neobyvatelné byty) nebo o osoby žijící v přelidněném bytě.

Stávající členění sociálních služeb vychází ze zákona o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů), který vymezuje druhy sociálních služeb – sociální poradenství, sociální péči a sociální prevenci. Mezi sociální služby patří služby pobytové, ambulantní a terénní. Služby sociální prevence, které reagují na potřeby lidí bez domova, jsou následující: nízkoprahová denní centra (§ 61), noclehárny (§ 63), azylové domy poskytující pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení (§ 57), domy na půl cesty (§ 58), terénní programy (§ 69) a některé další služby, které nejsou v zákoně určeny primárně pro lidi bez domova, ale jsou poskytovány s cílem zabránit sociálnímu vyloučení (kontaktní centra, sociální rehabilitace, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi...) (Konceptce prevence 2013, s. 33-34).

1.1.1 Příčiny bezdomovectví

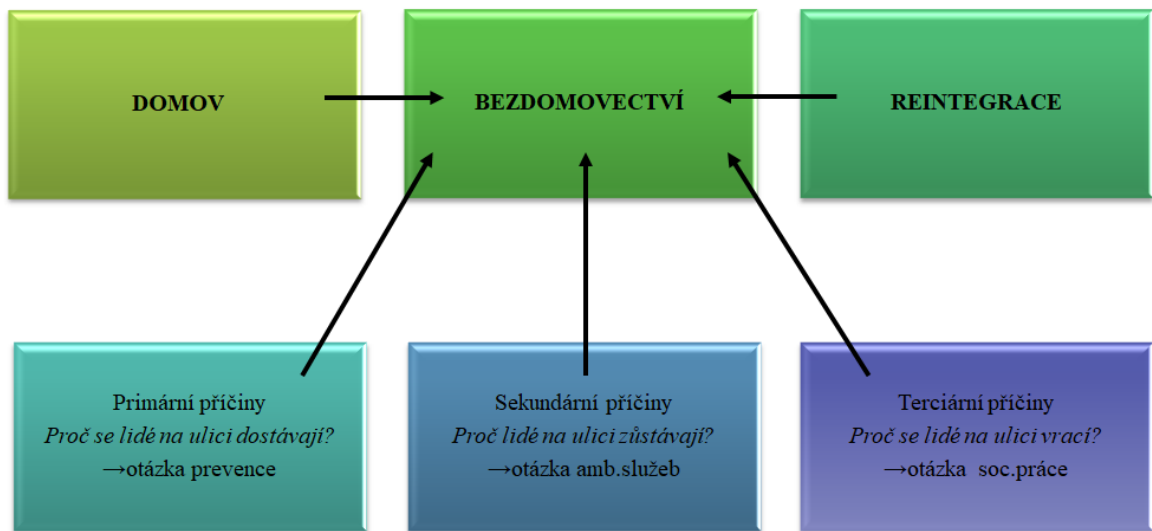
Příčin, proč se člověk může ocitnout bez střechy nad hlavou, existuje mnoho. Podle šetření Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí spolu s časopisem Nový prostor patří mezi hlavní příčiny bezdomovectví (Štěchová 2009, s. 2-3):

- a) ztráta rodinného zázemí,
- b) neexistence rodinného zázemí,
- c) ztráta zaměstnání,
- d) zdravotní postižení, psychická porucha nebo nemoc,
- e) alkoholismus nebo závislost na drogách, závislost na hracích automatech,
- f) návrat z vězení.

Nejčastěji zjištěnou příčinou bezdomovectví v ČR však bývá ztráta zaměstnání. Pokud člověk ztratí práci, začne pochybovat sám o sobě, o svých schopnostech. Situace se komplikuje při nedostatku financí, při nemožnosti najít si nové pracovní místo a při neexistenci podpory ze strany rodiny. Bohužel i pracovních míst s ubytováním je v České republice stále nedostatek. Jedním z dalších důvodů bezdomovectví může být i lidská hrdost – pro někoho je to „lepší“ varianta, než se doprošovat pomoci rodičů, dětí, sociálních pracovníků nebo přátel (Štěchová 2009, s. 3).

Dle zahraničních výzkumů existuje široká škála faktorů, které jsou pro vznik bezdomovectví rizikové (Štěchová 2009, s. 2-3):

- a) chudoba a nezaměstnanost,
- b) dluhy, hypotéky, dlužné nájmy,
- c) rodinné rozvraty a konflikty,
- d) předchozí pobyt ve vězení,
- e) závislost na alkoholu či drogách,
- f) psychické a sexuální zneužívání v dětství nebo v dospívání,
- g) nízká kvalifikace, vyloučení ze školy,
- h) delikventní chování,
- i) psychické poruchy,
- j) neshody se sousedy.

Obrázek 1 Příčiny bezdomovectví (Marek a kol. 2012, s. 19)

1.1.2 Ženské bezdomovectví

Protože se ve své práci věnuji azylovému domu pro **matky s dětmi**, ráda bych se blíže věnovala pojmu ženského bezdomovectví, které právě těmto ženám může reálně hrozit. Do skupiny žen, které jsou nejvíce ohroženy chudobou a následným možným bezdomovectvím, patří (Haasová 2009, s. 16):

- skupiny sociálně slabých, v nichž ženy nepřevládají, ale jsou spíše oběťmi vztahů (drogové závislé apod.),
- prostitutky,
- staré ženy,
- živitelky rodin s nezaopatřenými dětmi,
- ženy po rozvodu s podnikatelem.

Podle statistického úřadu se zhruba 50 % žen ocitne po rozvodu v pásmu osob ohrožených chudobou. Podle další statistiky z roku 2011 tvořily ženy 21% podíl osob bez domova v ČR (Hetmánková 2014, s. 81–82). Nejčastějším „spouštěčem“ k bezdomovectví u žen je rozpad rodinných vazeb a partnerských vztahů a/nebo násilný vztah s partnerem v kombinaci s ekonomickou nouzí.

Na ženy bez domova se nahlíží obecně hůře než na muže bez domova – jedná se zde o obecnou stigmatizaci, genderovou nerovnost, kritičtější pohled společnosti, zejména v souvislosti s neschopností péče o děti v situaci, kdy hrozí být bez střechy nad hlavou. Tyto ženy mají navíc obtíže se znovuzískáním dětí do vlastní péče

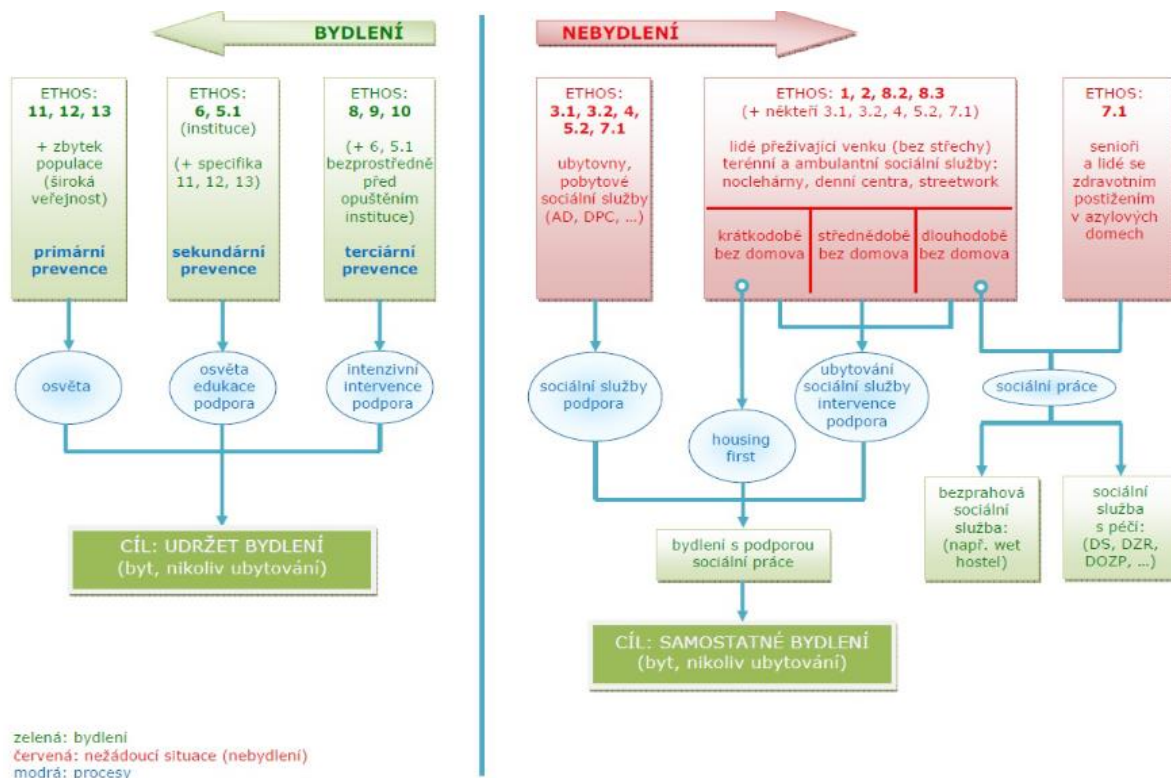
a to i přesto, že se jejich neutěšená životní situace uklidní a stabilizuje se. S tím, jak na ně nahlíží společnost a i poskytovatelé služeb, souvisí i to, že se ženy bez střechy nad hlavou cítí méněcenné, druhořadé a opovržením hodné. Častým důsledkem pak je rezignace na osobní práva, včetně práva na pomoc a podporu (Ženy bez domova 2014, s. 82). Ženy se pak stydí požádat o pomoc, připadají si hloupě a proto i pomoc často nevyhledají. Situace je však jiná, pokud žena má dítě. Každá matka chce pro své dítě to nejlepší a uchýlit se do bezpečí azylového domu je pro ni jednou z těch lepších variant.

1.1.3 Prevence bezdomovectví

V případě ztráty střechy nad hlavou se člověk potýká s mnoha problémy a cesta zpět do běžného života je velmi náročná, někdy zcela nemožná. V každé společnosti žijí lidé, kteří si z různých důvodů nedokáží zajistit nebo udržet bydlení sami. Stát má u těchto lidí povinnost uplatňovat princip solidarity. Tato pomoc se provádí prostřednictvím rozmanitých legislativních i nelegislativních opatření. Vláda České republiky schválila Koncepti prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020. Tato koncepce vychází z faktu, že bezdomovectví není „jen“ spaní na ulici, ale že je to proces, na který je nutné zaměřit se již od rizika jeho vzniku, a to opatřeními preventivní povahy, tak podporou navazující na stávající služby. Přístupy řešení problémů jsou různé s ohledem na míru a diferenciaci problémů klientů. Jedná se tak o podporu přístupu k bydlení a zdravotní péči až po podporu informovanosti a spolupráce všech možných zainteresovaných aktérů. Koncepce reaguje na potřeby České republiky i na požadavky EU posílit zacílené sociální služby na nejvíce znevýhodněné skupiny (Koncepte prevence 2013, s. 5).

Cílem všech politik, které řeší bezdomovectví, je udržet nebo nalézt lidem bez domova bydlení, nikoliv přístřeší nebo ubytování. Dostupnost služeb pro bezdomovce musí být trvale zachována, protože bezdomovectví je nekončící, dlouhodobý a společenskými okolnostmi podmíněný proces (Koncepte prevence 2013, s. 12).

V České republice neexistuje žádný ucelený systém prevence cílený na udržení bydlení. To souvisí s nárůstem počtu osob, které jsou ohroženy ztrátou bydlení a také se zvýšením výdajů při řešení následně vzniklých situací a také přenesením zátěže do jiných systém (zdravotnictví, soudnictví, vězeňství, některé typy pobytových sociálních služeb...) (Konceptce prevence 2013, s. 31).

Obrázek 2 Bezdomovci a osoby ohrožené bezdomovectvím s využitím definice ETHOS (Konceptce prevence 2013, s. 13)

2. RODINA

„Rodina by měla být pro dítě i ostatní její členy 'ostrovem bezpečí' ve chvílích radosti i v době životních krizí, nemocí, stresů a konfliktů. Měla by poskytnout prostor pro realizaci všech svých členů a pro řešení případných rodinných kolizí.“ (Čábalová 2011, s. 202).

„Rodina by měla znamenat pro dítě základní životní jistotu.“ (Matějček 1994, s. 17).

„Rodina je skořápková instituce, kdy sice zůstal 'obal', tedy pojem, jehož obsah se v čase značně změnil.“ (Giddens in Maříková aj. 2012, s. 73).

Jak vyplývá z výše uvedeného, rodina by měla být pro své členy jistotou. Rodina však v posledních letech prochází mnohými změnami, přestává plnit své původní funkce. Některé funkce, které dříve plnila, nyní vykonávají různé instituce. Členové rodiny tráví v pracovním týdnu většinu času v práci, ve škole či předškolním zařízení, nebo docházejí na kroužky, stravují se mimo domov. Ale i když se toto změnilo, nic to nemění na skutečnosti, že rodina poskytuje všem jejím členům domov. Právě zde se může člověk chovat přirozeně, otevřeně a uvolněně. Rodina by měla být místem, kde si členové mohou vzájemně důvěřovat, svěřovat se, sdílet radosti i trápení.

2.1 Vymezení rodiny

Rodina je primární, neformální, malá sociální skupina, zároveň také základní jednotka lidské společnosti (Čábalová 2011, s. 197).

Rodina je základní součástí lidské zkušenosti od narození až do smrti. Rodina má pro každého z nás zcela nenahraditelný význam – v rodině prožijeme kus života, jsme její součástí. Prožíváme v ní radost, smutek a další škálu emocí. Z rodiny čerpáme dobré i to špatné, odnášíme si spoustu prožitků a zážitků (Ševčík a kol. 2011, s. 11).

Rodina je důležitá pro udržení lidstva po biologické stránce, je také základní jednotkou lidské společnosti. Rodina propojuje generace, a vytváří mezi nimi kontinuitu a soudržnost. Rodina je prvním modelem společnosti, s jakým se dítě setkává. Předurčuje

jeho osobní vývoj, jeho vztahy k ostatním lidem. Rodina dítě orientuje na určité hodnoty, vystavuje ho různým konfliktům, poskytuje mu určitý typ podpory. Rodina tak předává dítěti do života to nejpodstatnější – sociální dovednosti, bez kterých se v dospělosti neobejde (Matoušek 2003, s. 9).

Rodinu je možné také definovat jako společenství lidí, kteří se jako rodina cítí. Již neplatí to, že rodinu lze definovat legalizací svazku ani biologickou příbuzností (Matoušek a kol, 2014, s. 17).

Rodina je prostředí, ve kterém jsou uspokojovány základní potřeby dítěte (Dunovský 1999, s. 49–53):

- a) **Biologické** – potřeba jídla, dostatek tepla, čistoty, ochrany před negativními vlivy prostředí, potřeba rozvoje obranyschopnosti, potřeba adekvátní stimulace, potřeba optimální či alespoň uspokojivé péče, potřeba dítěte se zdravě vyvíjet.
- b) **Psychické** – potřeba jistoty, potřeba dostatečného přívodu podnětů, potřeba smysluplnosti světa, potřeba vědomí vlastní identity, potřeba otevřené budoucnosti – životní perspektivy.
- c) **Sociální** – potřeba lásky a bezpečí, potřeba přijetí dítěte, potřeba identifikace, potřeba zabezpečení všech možností pro rozvinutí jeho sil a schopností, potřeba osvojit si zdravý životní styl od raného dětství.

Dle Matouška a Pazlarové (2010, s. 56) dostává tradiční pojem rodiny zcela širší význam: „V současnosti v zemích patřících do naší civilizace souběžně existuje množství forem rodinného soužití zahrnující všechny myslitelné kombinace biologického příbuzenství, legalizovaných i nelegalizovaných vztahů mezi dospělými i mezi dospělými a dětmi či mezi dětmi samotnými.“

2.2 Funkce rodiny

Z psychologického pohledu je rodina vnímána jako sociální skupina, která svým členům poskytuje (Střelec 1992, s. 74):

- a) bezvýhradnou akceptaci jejich lidské existence,
- b) ochraňující prostředí (hmotné i sociální),
- c) zajištění životních potřeb,

- d) vzájemnou podporu,
- e) východisko a zprostředkující článek při pronikání do makrosociálního prostředí.

Funkce rodiny se vyvíjí v souvislosti se společenskými změnami a proměnou kulturních faktorů, které ovlivňují postavení rodiny ve společnosti i vztahy uvnitř rodiny. Jsou většinou chápány jako úkoly, které rodina plní jednak vůči sobě samé, jednak vůči společnosti (Střelec 1992, s. 74).

Seskupení muže, ženy a jejich dětí se označuje jako nukleární rodina a ta je považována za základní jednotku solidarity a vzájemné zodpovědnosti. Ve většině kultur je rovněž uznávána jako jediná legitimní sociální jednotka plodící potomky a mající zodpovědnost za jejich výchovu. Rodina je nesmírně důležité společenství, těsně spjaté nejrůznějšími vztahy uvnitř i navenek. Vůči okolnímu světu se podle momentální potřeby otevírá či uzavírá, čímž se stává jakýmsi malým samostatným světem, jehož hlavním posláním je poskytovat svým členům péči a ochranu (Lovasová 2006, s. 5).

Funkce rodiny se dále dělí na (Ševčík, Špatenková 2011, s. 16):

- a) **Biologicko–reprodukční funkce** – v současnosti tato funkce slábne. Vyplývá to ze sociodemografických trendů, v jejichž rámci se rodičovství realizuje. Zvyšuje se věk při vstupu do manželství a při narození prvního dítěte, běžné je odkládané či pozdní rodičovství. Počet svateb se snižuje a zvyšuje se počet párů, které přestože mají děti, manželství neuzavírají. Narůstá počet dětí narozených mimo manželství i mimo trvalý vztah rodičů, rozvodovost je stále vysoká. Zvyšuje se počet rodin s jedním rodičem. Mít dítě již není jedinou variantou, jak smysluplně naplnit život v dospělosti.
- b) **Emoční funkce** – týká se začlenění jedince do rodinné struktury, pocitu sounáležitosti s rodinou, osobní identity, smyslu života. Pro funkčnost a stabilitu rodiny se jeví jako rozhodující. Rodina se stává značně nestabilní společenskou institucí, neboť spočívá na křehkých základech, především právě na kvalitě emočních vztahů.
- c) **Ochranná funkce** – ochrana před nebezpečím, zajištění všech životních potřeb celé rodiny. Tato funkce je velmi důležitá pro správný rozvoj dětí – potřebují se cítit zejména bezpečně.

- d) **Výchovná funkce** – rodina je první společenská skupina, do které se novorozené dítě zapojuje a ovlivňuje výchovou jeho mentální a fyzický růst a vývoj. Dítě se v ní učí životu ve společnosti, osvojuje si základní návyky a vzorce chování. Hlavním úkolem výchovného procesu v rodině je příprava dětí na vstup do samostatného života.
- e) **Socializační funkce** – spočívá v odpovědnosti rodiny za výchovu, socializaci a vzdělání dětí. Rodina je nejdůležitějším, ale nikoli jediným socializačním činitelem. Významnou roli hrají i vrstevníci, škola, média a různé zájmové skupiny, později i vlastní aktivita a směřování dospívajícího.
- f) **Ekonomicko–zabezpečovací funkce** – je ovlivněna společenskými a ekonomickými změnami, rostoucí vzdělaností a zaměstnaností žen. Muži už nejsou výhradními živiteli rodiny, což má dopad na očekávání a požadavky spojené s mužskou a ženskou rolí, jako i na náplň rolí rodičovských. Úplnost či neúplnost rodiny citelně ovlivňuje její blahobyt.

Pokud je některá z funkcí narušena, může být narušen chod rodiny a dokonce i její samotná existence.

2.3 Typologie rodin

V odborné literatuře se můžeme setkat s několika typy rodin. Vzhledem k tématu bakalářské práce jsem se zaměřila zejména na funkčnost a nefunkčnost rodiny.

a) Funkční rodina

Ve funkční rodině jsou zajištěny podmínky pro dobrý vývoj dítěte a pro to, aby prospívalo. V populaci je většina funkčních rodin (Zelená, Klégrová 2006, s. 7).

Funkční rodina je řízena dospělými členy – rodina má mít jasně rozdělené odpovědnosti. „Vedoucími činiteli“ v rodině mají být dospělí, děti se mají podílet na chodu rodiny podle uvážení dospělých a nemají být zatěžovány odpovědnostmi, které jsou nad jejich možnosti. Pokud se to děje, stávají se tzv. rodičovskými dětmi a jsou tím poškozovány. Funkční rodina zajišťuje naplnění hlavních životních potřeb všem. Hlavními životními potřebami jsou u všech členů rodiny zajištění bezpečí, dostupnost jídla, oblečení, ochrana zdraví a emocionální vztahová podpora. U dětí má rodina navíc podporovat učení a „otvírat budoucnost“. Rodina je nejdůležitějším socializačním

činitelem a také důležitým agentem sociální kontroly (Matoušek, Pazlarová 2014, s. 100).

V běžné populaci je funkčních rodin většina, až 85 % (Lovasová 2006, s. 8).

b) Problémová rodina

Je to taková rodina, ve které se vyskytují závažnější poruchy některých nebo všech funkcí, které ale neznamenaají vážnější ohrožení rodinného systému nebo vývoje dítěte. Rodina je schopna problémy zvládat vlastními silami, případně využívá krátkodobé nebo jen jednorázové pomoci zvenčí. Z hlediska orgánu sociálně právní ochrany dětí tyto rodiny potřebují zvýšenou pozornost (Zelená, Klégrová 2006, s. 8).

Mezi problémy v rodině, které mohou dovést členy rodiny do azylového domu, může patřit např. rozvod (rozchod) a následná ztráta bydlení, velké finanční problémy atd. Svou situaci se však potencionální klienti azylového domu snaží většinou rychle řešit a brzy se navrátí do běžného života.

Výskyt těchto rodin v populaci je okolo 12 – 13 % (Lovasová 2006, s. 9).

c) Dysfunkční rodina

V dysfunkční rodině se projevují vážné poruchy některých nebo všech funkcí rodiny, které bezprostředně ohrožují nebo poškozují vývoj a prospěch dítěte nebo rodinu ničí jako celek. Je potřeba využít opatření zvenčí, protože rodina situaci není schopna sama zvládnout. Využívá se služeb a opatření zaměřených na sanaci rodiny. Problémem odborných pracovníků při práci s tímto typem rodiny je rozpoznat hranici, po kterou je dobré rodinu podporovat jako celek a naopak od jakého momentu se postavit za zájmy dítěte proti původní rodině (Zelená, Klégrová 2006, s. 8).

Příčinou dysfunkcí v rodině může být domácí násilí, agresivita, patologické hráčství, drogová závislost, alkoholismus, rozvod či finanční problémy. V azylovém domě tak mohou skončit ženy, které některou z těchto situací zažily a nedokázaly se s ní vypořádat.

Takové rodiny tvoří asi 2 % v populaci (Lovasová 2006, s. 9).

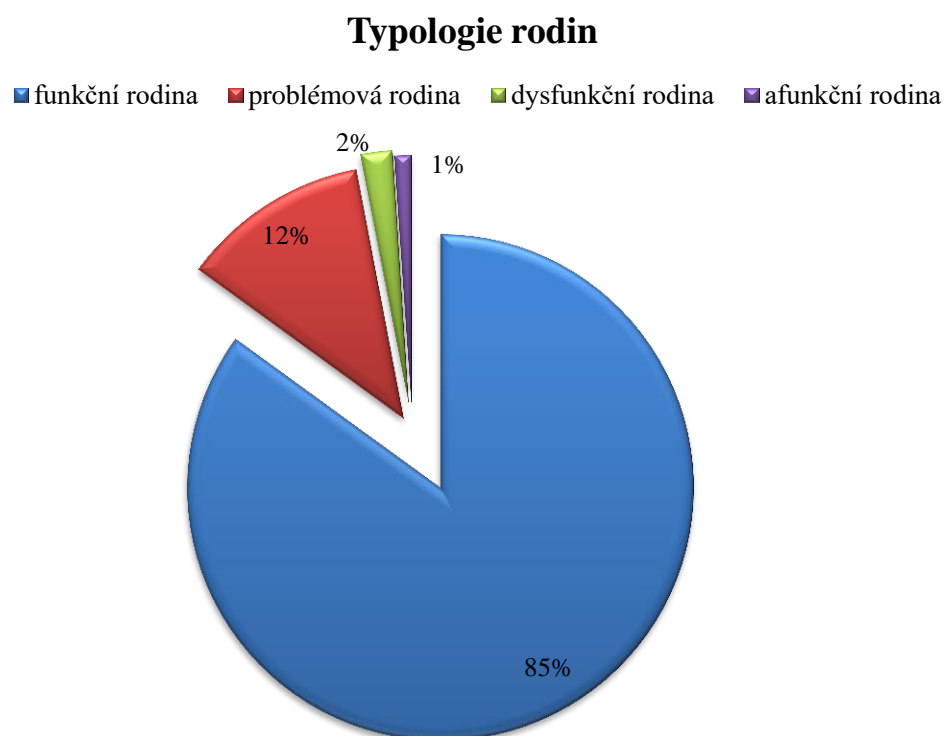
d) Afunkční rodina

Rodina zcela selhává v plnění svého poslání a úkolů a dítěti závažně škodí. Jediné možné řešení, které je pro dítě prospěšné, je odebrání z původní rodiny

a umístění do rodiny náhradní nebo do jiné bezpečné péče. Sanace původní rodiny je už nemožná (Zelená, Klégrová 2006, s. 8).

V těchto rodinách se může vyskytovat násilí, alkoholismus, týrání a zneužívání dítěte. Zejména v tomto případě se mohou ženy, které toto potkalo, stát budoucími klientkami azylového domu.

Těchto rodin se v populaci vyskytuje zhruba 0,5 % (Lovasová 2006, s. 9).

Graf 1 Typologie rodin (Dunovský 1986, s. 29)

Další dělení typů rodin představují Trpišovská s Vacínovou (in Polášková 2015, s. 28–29), kde se zaměřují na projevy dysfunkčnosti:

- a) **Nezralá rodina** – rodičovství je vnímáno jako nečekané nebo nechtěné
 - **projevy dysfunkčnosti** – nestabilita rodiny, názorový nesoulad mezi partnery ohledně výchovy dětí, problémy v oblasti sociálně–ekonomické, nízká sebedůvěra v rozhodování rodiče,
- b) **Přetížená rodina** – frustrace, stres, napětí, beznaděj a vyčerpání (každý prožívá tyto situace jinak) má vliv na komunikaci a chování k dítěti

- **projevy dysfunkčnosti** – neochota přiznat si chybu, poučování okolí, nedostatek času, nespolehlivost...
- c) **Ambiciózní rodina** – na první pohled velmi dobré zázemí rodiny pro dítě, v rodině však bývají nastaveny jiné priority a cíle (kariéra, úspěch ve studiu...)
 - **projevy dysfunkčnosti** – nepřiměřené nároky na pedagogy, zvýšený sklon ke kritice okolí, neochota přiznat si chybu či nedostatek svůj či dítěte,
- d) **Perfekcionistická rodina** – nezdravá soutěživost dítěte, neschopnost rodiče adekvátně reagovat na neúspěch dítěte, nátlak na dítě, aby podávalo vysoké výkony a perfektní výsledky
 - **projevy dysfunkčnosti** – viz ambiciózní rodina,
- e) **Improvizující a liberální rodina** – absence pravidel a hranic ve výchově dítěte; děti své rodiče pak doslova terorizují a musí mít poslední slovo
 - **projevy dysfunkčnosti** – neochota přiznat si problém, neochota spolupracovat s pedagogy, neochota měnit svůj výchovný přístup,
- f) **Rozmazlující (protektionářská) rodina** – dítě nemá rozumně nastavené hranice, rodiče se mu snaží za každou cenu ve všem vyhovět
 - **projevy dysfunkčnosti** – protěžování dítěte za každou cenu, zvýšená míra citlivosti rodičů na bezpečí dítěte.

Z výše uvedených typů rodin se klienty azylových domů stávají zejména rodiny afunkční, dysfunkční, problémové a zároveň i nezralé.

2.4 Poruchy rodiny

Poruchou rodiny nazýváme stav, kdy jeden nebo více členů rodiny neplní některé základní rodinné funkce nebo je plní nedostatečně. Hlavní příčiny poruch rodiny je možno dělit na příčiny objektivní, subjektivní a smíšené (Zelená, Klégrová 2006, s. 7):

1. **Objektivní příčiny** – jsou nezávislé na vůli rodičů (invalidita, nemoc, úmrtí, nezaměstnanost, živelné katastrofy, války...),
2. **Subjektivní příčiny** – jsou na možnost rodičů závislé (neochota nebo neschopnost pečovat o dítě, vyrovnat se s náročnou životní situací, nezralost),
3. **Smíšené příčiny** – kombinace výše uvedených.

Jiné rozdělení uvádí Dunovský (1986, s. 13 - 16):

a) Selhání socializačně-výchovné funkce

- **Rodiče se postarat nemohou** – a to z různých příčin (překážky přírodního charakteru – živelné katastrofy, překážky ze strany společnosti – války, hladomor, vysoká nezaměstnanost, politické zvraty, z důvodu rozpadu rodiny, osiřením dítěte, hmotným nedostatkem ...),
- **Rodiče se postarat nedovedou** – důvodem můžou být poruchy struktury a stability rodiny způsobené např. nezralostí rodiny, nebo postižení dítěte či rodiče,
- **Rodiče se postarat nechtějí** – příčinou může být rodič s psychopatickou nebo disharmonickou osobností, rodič závislý na alkoholu, psychoaktivních látkách nebo na gamblerství.

b) Selhání ekonomicko-zabezpečovací funkce – rodiče zde nemohou nebo nechtějí zabezpečit dostatek prostředků pro život rodiny – rodina se tak stává závislou na systému sociálního zabezpečení státu,

c) Selhání emocionální funkce – tato funkce je velmi významná a její porucha zasahuje do všech ostatních sfér života rodiny – chybí zde vyrovnaná rodinná atmosféra, citové zázemí a pocit bezpečí a jistoty,

d) Nadměrná péče / zanedbávání – příčinou nadměrné péče mohou být velmi staří nebo extrémně ambiciózní rodiče, naopak druhým případem mohou být týrající a zneužívající rodiče.

Sociální práce s rodinou

Sociální práci s rodinou můžeme chápat jako její podporu a obnovení funkce rodiny. Je jedním z nástrojů podpory rodičů, kteří nezvládají péči o své děti nebo ji zvládají obtížně. Cílem podpory neboli sanace, je předejít, zmírnit, popřípadě odstranit vlivy, které ohrožují rodinu vyloučením ze společnosti a které ohrožují zdravý vývoj dítěte, a zároveň poskytnout rodičům a dítěti pomoc a podporu k zachování rodiny jako celku. Jedná se o různé činnosti, které směřují k odvrácení možnosti odebrání dítěte z rodiny, k realizaci styku dítěte s rodinou v průběhu jeho umístění do ústavní výchovy nebo k umožnění bezpečného návratu dítěte domů (Sanace rodiny 2008).

Sociální pracovníci, kteří provádějí sanaci rodiny, podporují jednotlivé členy rodiny a snaží se je přivést k tomu, aby rozpoznali zdroje svých problémů a našli možnosti, jak je změnit nebo odstranit. Mnohdy sociálním pracovníkům nedůvěřují, mívají nereálný náhled na celou situaci. Mnozí rodiče považují otázky rodičovství za svou soukromou věc a to i v případě, že jejich dětem reálně hrozí odebrání mimo rodinu. Zanedbání velmi často souvisí s chudobou a špatným sociálním statutem rodiny. Je pak složité rozlišit, jestli je schopnost rodičů poskytovat dětem adekvátní péči snížena kvůli špatné sociální situaci, nebo zda je o záměrné zanedbání péče. Sociální služby zaměřené na podporu dítěte i jeho rodině by se nejprve měly zaměřit na stabilizaci sociální situace rodiny, dále pak na rozvoj rodičovských schopností a dovedností v péči o dítě (Sanace rodiny 2008).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3. AZYLOVÉ DOMY

Dle § 57 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, „poskytují azylové domy pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služba obsahuje tyto základní činnosti (Zákon č. 108/2006 Sb.):

- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- poskytnutí ubytování,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.“

Jedná se o ubytovací zařízení pro osoby bez přístřeší, které by mělo klientům umožnit zařadit se zpět do společnosti, pokud jsou sami motivováni pro změnu svého životního stylu (Matoušek 2003, s. 32). Novosad (2004, s. 7) uvádí, že azylový dům „plní funkci reintegračního zařízení, které zachycuje, ubytovává a za pomoci širší meziinstitucionální spolupráce pomáhá hledat další uplatnění či zakotvení pro lidi bez přístřeší a pro lidi v nouzi“.

V České republice existují desítky azylových domů, které zastřešuje Sdružení azylových domů v České republice. S. A. D. je profesionální organizace, jíž primárním cílem je nejen soustředit subjekty profesionálně se zabývající problematikou osob bez přístřeší, nebo lidmi ohroženými ztrátou bydlení, ale zejména hájit jejich zájmy a poskytovat jim kvalitní prostředí pro fungování. Sdružení azylových domů je národní střešní organizací, která se věnuje výhradně podpoře služeb sociální prevence.

V České republice se nachází hned několik druhů azylových domů (např. azylové domy pro matky s dětmi, azylové domy pro muže, azylové domy pro muže a ženy, azylové domy pro těhotné ženy v tísní...). Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala azylové domy pro matky s dětmi, jejichž fungování popíšu v následujících kapitolách.

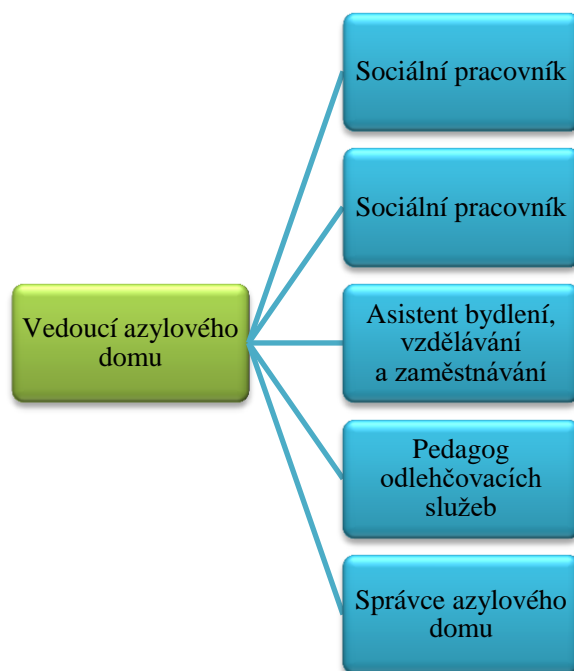
3.1 Azylový dům pro matky s dětmi v Mladé Boleslavi

Azylový dům v Mladé Boleslavi zastřešuje organizace R–Mosty, z. s., která funguje již od roku 1992 a poskytuje profesionální pomoc osobám, ohroženým sociálním vyloučením – sociální služby poskytuje zejména vyloučené romské komunitě. Krom azylového domu v Mladé Boleslavi patří mezi její služby Sociálně–právní poradna R–Mosty a Nízkoprahový klub pro děti a mládež při základně škole na Havlíčkově náměstí (obě centra jsou v Praze). Všechny tyto služby jsou registrovány v základních sítích sociálních služeb Středočeského kraje a Hlavního města Prahy. Mimo oblast sociálních služeb se organizace R–Mosty zabývá také projekty zaměřené na vzdělávání pedagogů v oblasti sociokulturních specifik romských žáků.

Obrázek 3 Azylový dům v Mladé Boleslavi (Slánská, 2015)

Objekt má dvě samostatné bytové jednotky, kde se nachází: 10 pokojů po třech až čtyřech lůžkách (na pokoji vždy jedna matka a její děti), dvě společné kuchyně, sedm toalet, šest sprchových koutů, jedna prádelna (se třemi pračkami), jedna místnost pro odlehčovací službu, jeden krizový pokoj pro čtyři osoby s kuchyňským koutem, jeden startovací byt 2+kk.

Obrázek 4 Organizační struktura AD v Ml.Boleslavi (R-Mosty)

3.2 Poslání azylového domu

Azylový dům pro matky s dětmi je „zařízení pro ubytování matek s malými dětmi, které se dostaly do tak nepříznivé situace, že by bez náhradního ubytování nebyly schopny vychovávat svoje dítě“ (Matoušek 2003, s. 32).

Azylové domy jsou chráněnými bytovými jednotkami, ve kterých matky s dětmi nacházejí dočasné útočiště v jejich obtížné životní situaci spojené se ztrátou bydlení. Tato zařízení mají sloužit k ochraně matek a dětí a k podpoře a zlepšení jejich sociálního fungování. Základní charakteristikou azylových domů je jejich přechodný charakter – do určité doby si ubytované ženy musí najít jiné bydlení.

V rámci pobytu je ženám nabízena pomoc při uplatňování jejich práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, které mají za cíl zlepšit jejich sociální fungování. Cílem je zlepšit jejich finanční gramotnost, pomoci zajistit důstojné dlouhodobé bydlení, poskytnout poradenství sociálně právní povahy spojené se svěřením dítěte do péče matky a pomoc při vyhledávání pracovních příležitostí a uplatnění se na trhu práce. Tato činnost pracovníků je orientována k tomu, aby se žena po nezbytně dlouhé době, kterou stráví v azylovém zařízení, vrátila do běžného života (Matoušek 2013, s. 428–429).

Specifickým cílem je umožnit dětem díky pobytu v azylovém domě zůstat v péči matky, pokud tomu nebrání závažné a legitimní důvody spojené se sociálně právní ochranou dítěte.

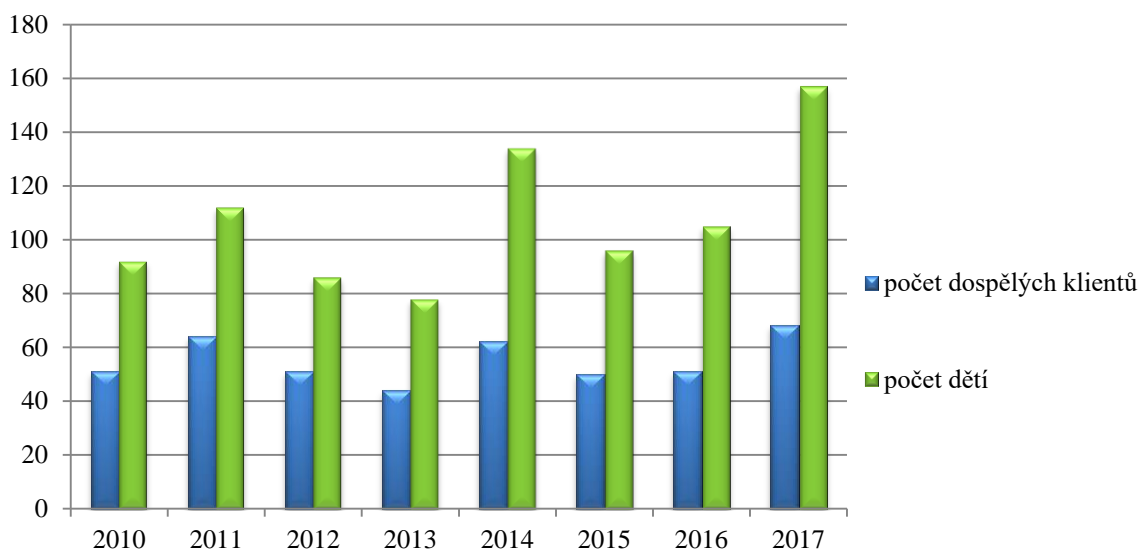
Služba je založena na principech a zásadách profesionality, individuálního přístupu, spolupráce, aktivity, respektu, vstřícnosti a partnerské komunikace.

3.3 Cílová skupina

Cílovou skupinou tohoto azylového domu jsou matky s dětmi a těhotné ženy, které ztratily svůj domov nebo musely svůj domov opustit z důvodu ohrožení zdraví nebo života, bezpečí či důstojnosti.

Azylové domy zacílené na tuto skupinu žen se řídí přísnějšími bezpečnostními pravidly, jež často znamenají i nutnost utajených adres. Vše se děje v zájmu ochrany matky před obtěžováním a útoky agresora, kvůli němuž musely opustit se svými dětmi domov.

Služba není určena pro osoby, které jsou závislé na cizí pomoci (azylový dům není bezbariérový), dále pro osoby závislé na alkoholu, drogách či jiných omamných látkách. Tato služba není určena pro ženy, které nemají zájem o aktivní řešení své situace; ženy, které mají dluhy k organizaci, ženy, jejichž zdravotní stav vylučuje poskytování služeb. V neposlední řadě není pro ženy, jejichž socioekonomická situace jim umožňuje bez objektivních překážek zajistit si stabilní ubytování jinde a jiným způsobem (R–Mosty).

Graf 2 Statistika ubytovaných klientů v AD Ml.Boleslav v letech 2010–2017 (R-Mosty)

3.4 Podmínky přijetí

Před nástupem do zařízení je nezbytné podat si žádost o přijetí. Tato žádost se dá v některých případech najít přímo na webu daného azylového domu. Azylový dům v Mladé Boleslavi nemá předepsaný žádný formulář. Ubytování poskytují na základě písemné, telefonické či osobně předané žádosti. V současné době se připravuje i elektronická verze.

Podaná žádost často prochází schvalovacím procesem, v jehož rámci provádějí některá zařízení šetření v rodině žadatelky. Nejen při přijímání klientek spolupracují pracovníci azylového zařízení s pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Mnohá zařízení mají také vyhrazena krizová lůžka, kde mnohou přijímat žadatele s dětmi ihned. Ta jsou určena pro situace vyžadující okamžitý zásah (ochrana před domácím násilím, bezprostřední ztráta bydlení). V Mladé Boleslavi je jeden pokoj pro okamžitý příjem, je poskytnut po telefonickém schválení vedoucí AD. Pobyt zde je omezen na pět dní, a doklady lze předložit dodatečně.

Azylová zařízení se řídí podle zákona o sociálních službách č.108/2006 Sb., kde se musí s každým klientem uzavírat individuální plán. V rámci něho se zohledňuje situace klienta a hledají se cesty k řešení současné situace. Tento plán by měl motivovat

klientky, aby se zlepšily ve svém sociálním fungování v oblastech, které si za pomoci pracovníků určí, za účelem návratu do běžného života. (Matoušek 2013, s. 430).

3.5 Fungování azylového domu

Pokud se žena rozhodne, že vyhledá pomoc azylového domu, musí nejdříve podat žádost. Vyhoví-li se žádosti, o tom rozhoduje vedoucí azylového domu, klientka však musí spadat do cílové skupiny.

Před přijetím do azylového je nutné předložit občanský průkaz či jiný doklad totožnost, rodné listy dětí, u rozvedených žen předložit doklad o svěřeni dětí do vlastní péče, potvrzení o zdravotním stavu žadatelky a dětí a složit k rukám pověřeného pracovníka azylového domu částku ve výši 1 000 Kč (tato částka slouží k úhradě části pobytu do doby, než bude žadatelka mít prostředky na plnou úhradu).

Po příjmu je s klientkou sepsána písemná smlouva o poskytnutí služby. Tuto smlouvu podepisuje sociální pracovník nebo ředitel R–Mosty, z.s. a smlouva se uzavírá na dobu určitou, nejdéle však na dobu 12 měsíců. Po přijetí klientky je pracovník azylového domu povinen seznámit ji s provozním řádem a vnitřními předpisy azylového domu (R–Mosty).

Sociální pracovníci jsou v azylovém domě dva. V průběhu týdne se společně sejdou jen v úterý, ostatní dny se střídají. Každý ze sociálních pracovníků má „svoje“ klientky, kterým se věnuje v rámci individuálního plánování.

Každý čtvrtek od 14:00 hod se koná tzv. komuna, kdy se sejdou všechny klientky se sociálním pracovníkem a vedoucí azylového domu. Účast na komuně je povinná, klientku omlouvá pouze potvrzená návštěva lékaře. Na komuně se řeší veškeré organizační záležitosti v azylovém domě od rozdělení úklidu v domě a okolí až po podávání stížnosti či řešení již vzniklých problémů.

Každé pondělí, celý den, se koná tzv. sanitární den, kdy se uklízí celý dům včetně zahrady. Do tohoto úklidu jsou zapojeny vždy všechny klientky a omlouvá je pouze nemoc.

3.6 Aktivity azylového domu

Mezi hlavní aktivity služby patří (R–Mosty):

- a) poskytnutí ubytování (na dobu max. jednoho roku),
- b) pomoc při zajištění stravy (poskytnutí zázemí a podmínek k přípravě stravy),
- c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (odborné sociálně právní poradenství, asistence na úřadech, individuální plánování s klientkami).

Mezi vedlejší služby patří (R–Mosty):

- a) asistence ve vzdělávání a zaměstnávání včetně částečného hrazení vzdělávacích kurzů a doučování dětí,
- b) odlehčovací služby – předškolní zařízení pro děti od tří do sedmi let,
- c) využívání technických prostředků zřizovatele (bezplatné používání internetu, mobilního telefonu, počítače v učebně),
- d) možnost využívat oblečení a věci z charitativních sbírek (jak pro klientky, tak pro jejich děti),
- e) možnost využívat činností v rámci dobrovolnických aktivit v azylovém domě týkajících se volnočasových aktivit dětí.

3.6.1 Odlehčovací služby

Jedná se o mateřskou školu, kam dochází děti klientek od tří do sedmi let. V tuto dobu mají klientky čas na hledání zaměstnání či bydlení, na návštěvu lékaře nebo zařizování ostatních záležitostí. Do školky musí děti přijít do 9:00 hod a maminky si je vyzvedávají nejdéle ve 14:30 hod. Režim je klasický jako v každé jiné mateřské škole – přivítání, hry, cvičení, svačina, odpočinek, procházka, hry, oběd, hry, tanec atp. Kapacita je zhruba 10 míst. Děti mají pro sebe jednu velkou místnost, která vypadá jako klasická třída ve školce, šatnu a koupelnu s WC. Školku vede pedagožka a asistentka.

Azylový dům také pořádá letní tábor pro děti. V roce 2017 se ho zúčastnilo 15 dětí z azylového domu. Dále se pro děti uskutečňují různé výlety, mikulášské, vánoční či velikonoční akce.

3.6.2 Sociální a právní poradenství

Sociální pracovníci poskytují i základní sociální a právní poradenství. Se závažnějšími problémy (nebo s problémy, které nechtějí řešit se sociálními pracovníci AD) se klientky mohou obracet přímo na sociální poradnu nebo na poradnu pro občanství, občanská a lidská práva v Mladé Boleslavi. Organizace R–Mosty krom sociálního a právního poradenství vydává ještě Sociálně–právního rádce, který klientům v kostce popisuje a vysvětluje problematiku dluhů, bydlení, dávek státní sociální podpory, pracovněprávních vztahů apod. (R–Mosty).

V některých případech doprovází sociální pracovnice klientku na různé úřady a asistují jim při jednání.

3.7 Metodika sociální práce v azylovém domě Mladá Boleslav

Metodika práce s klientem se dělí na (Stoklasová, Mandys 2008, s. 14):

- a) depistáž,
- b) první kontakt,
- c) individuální plán,
- d) individuální práce,
- e) diagnostika.

3.7.1 Depistáž

Depistážní činnost spočívá ve vyhledávání jednotlivců, rodin či skupin osob, které jsou ohrožené sociálním vyloučením, nebo žijí životem, který může vést ke konfliktu se společností. Sociální pracovnice v azylovém domě sice aktivně nevyhledávají potenciální klientky, ale pokud jsou informované o takové ohrožené rodině, mohou je kontaktovat. Forma depistáže je např. informovat lékaře, policii, sociální odbory příslušných úřadů, pečovat o stávající klienty a vést osvětové kampaně. Hlavním cílem depistáže je předejít neinformovanosti, ne potenciálního klienta přesvědčovat či k něčemu nutit (Stoklasová, Mandys 2008, s.14).

3.7.2 První kontakt

První kontakt sociálního pracovníka se zájemcem o službu, později klientem, je velmi důležitý, protože první dojmy mohou ovlivnit průběh i výsledky spolupráce. Klient musí být seznámen s rozsahem poskytovaných služeb a se záměry poskytovatele služby, aby později nedošlo k nedorozumění. Sociální pracovník by také měl dodržovat určité zásady. Jak uvádí Stoklasová a Mandys (2008, s. 116), „v prvním kontaktu začíná příprava na diagnostiku klienta, pracovník analyzuje jeho potřeby, případně osobnostní předpoklady. Pracovník po celou dobu rozhovoru zájemce o služby v jeho počítání motivuje a povzbuzuje“.

3.7.3 Individuální plán

Individuální plán je jednou z nejdůležitějších součástí sociální práce s klientem. Individuálně plánovat ukládá poskytovatelům sociálních služeb zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Každý poskytovatel musí mít zpracována vnitřní pravidla, dle kterých se řídí individuální plánování s klientem i způsob jeho vyhodnocení. Podle těchto pravidel je povinen postupovat v praxi (Bednářová aj., 2009, s. 56). Individuální plán je vlastně přehled, kde může sociální pracovník sledovat, na čem se s klientem dohodl, jaké cíle si stanovili, na čem se právě teď pracuje apod.

Individuální plán je dalším krokem po vstupním pohovoru, případně po sepsání smlouvy s klientem. Osobní individuální plán připravuje sociální pracovník spolu s klientem. Součástí je i vstupní dotazník, kde jsou zformulovány nejdůležitější body, o které se bude další spolupráce opírat. Pokud by se individuální plán sepisoval bez klienta, mohlo by dojít k nesrovnalostem a rizikům (Stoklasová, Mandys 2008, s. 22). Pracovník a klient si stanoví jasné a měřitelné cíle, které jsou pro klienta v dané chvíli dosažitelné a reálné, a tyto cíle jsou zaznamenávány a průběžně kontrolovány. Pracovník klientovi napomáhá při definování cílů (Stoklasová, Mandys 2008, s. 22).

V azylovém domě klientky uvádí jako svůj primární cíl najít si zaměstnání, následně nové bydlení. Aby bylo možné sledovat pokroky a plnění cílů, je vhodné, aby byly zaznamenány všechny pracovní pohovory, schůzky na úřadě práce apod. Cíle tak mohou být krátkodobé i dlouhodobé.

Individuální plánování v azylovém domě v Mladé Boleslavi je rozděleno do tří fází:

1) Fáze zklidnění a regenerace sil

Úvodní fáze pobytu v azylovém domě slouží především k aklimatizaci a zorientování klientky v novém prostředí. Cílem tohoto období je zmapování aktuálních problémů, zklidnění a regenerace sil klientky. Kromě naslouchání musí v této fázi pobytu probíhat i mapování finančních zdrojů. Mapování probíhá v rámci konzultací se sociální pracovnící azylového domu. V případě akutní potřeby sociální pracovnice pomůže s vyřízením sociálních dávek na úhradu dalšího pobytu.

2) Fáze mapování a poznání

Cílem druhé fáze je ujasnění si současné situace, rozmýšlení individuálních cílů, kterých chce klientka v průběhu pobytu dosáhnout a intenzivní práce na řešení své situace. Pracovník spolu s klientem mapují život klienta – pomocí techniky malování sluníčka s paprsky, různých elips apod. (motivace klienta, aby si mapu života vytvářel sám). Klientka vypracovává za pomoci sociálního pracovníka tzv. individuální plán, v rámci sestavování tohoto plánu je klientka motivována k formulování svého „cíle“. Jedná se o cíl, kterého chce ve spolupráci s pracovníky azylového domu dosáhnout.

Individuální plán se vždy na konci sezení vygeneruje do listinné podoby, klientka jej podepíše, jeden výtisk si vezme s sebou, druhý zůstává ve složce klienta. Tento plán obsahuje formulaci dílčích cílů, což jsou jednotlivé kroky nutné k naplnění cíle a termíny jejich splnění. Klientka určuje osoby či návazné služby, které se budou na splnění cílů podílet. Na základě aktuálního vývoje sociální situace klientky může být individuální plán modifikován, aktualizován, je to nástroj procesu plánování sociální služby.

V této fázi poznávání a mapování hledá sociální pracovník spolu s klientkou odpovědi na otázky z těchto oblastí:

Obrázek 5 Otázky na klientky ve fázi poznávání a mapování (interní zdroje R-Mosty)

Výsledkem tohoto mapování a poznávání je určitý osobní profil klientky, nad nímž je možno začít se spolu zamýšlet nad stanovením určitého cíle či cílů a stanovením jejich priority. Důležitý je pohled klientky, její názor, přání, potřeby a odlišnost mezi klientkami.

3) Fáze ukončovací

Cílem této fáze je aktivně a intenzivně pracovat na možnostech získání stabilního bydlení. Vhodná doba – tři měsíce před ukončením pobytu v azylovém domě.

Hodnocení individuálního plánování

Hodnocení probíhá v rámci individuálního plánování s klientem služby, a to v kanceláři azylového domu za účasti klíčového pracovníka a klienta. Hodnocení probíhá při každém individuálním plánování společně s klientkou, minimálně dvakrát měsíčně.

Na úvod probere pracovník s klientkou zadané kroky určitého cíle, čeho klientka dosáhla, co se změnilo, co splnila a co naopak odložila či si rozmyslela. Posléze klíčový pracovník klientku informuje o krocích, které sám v dané věci podnikl, pokud tak bylo plánováno. Pracovník azylového domu slovně hodnotí jednotlivé kroky určitého cíle – motivuje klientku, aby sama navrhla slovní hodnocení jednotlivých kroků vedoucích k vyřešení určeného cíle. Toto slovní hodnocení pracovník zaznamená do evidenčního programu s názvem „Azylák“, zrekapituluje je, vyzve klientku, zda s tím takto souhlasí, případně v hodnocení něco pozmění.

Sociální pracovník poté procentuálně zhodnotí celkové naplnění cíle poměrně podle počtu naplněných a nenaplněných kroků v daném cíli (např. cíl = bydlení, počet kroků = 4, splnění jednoho kroku = 25 %). V případě, že je krok splněn jen částečně (např. postupné splácení dluhu), může klientka navrhnout výši naplnění kroku v rozmezí 0 – 100 %. Toto procentuální zhodnocení je opět zaneseno do programu „Azylák“. Na konci sezení je kompletní plán vytisknut, jedno vyhotovení se založí do složky klientky, druhé si klientka ponechá.

3.7.4 Individuální práce

Podle Charvátové (1990, s. 89) je „cílem individuální práce snaha, aby sociální klient změnil svoje vadné životní postoje a byl schopen samostatně řešit své osobní, rodinné i společenské problémy“. V azylovém domě v Mladé Boleslavi se o toto snaží sociální pracovníci, kteří se s klientkami nejdříve snaží navázat dobrý vztah a při

rozhovoru navodit důvěrnou atmosféru. Jeden druhého by měli pochopit, poskytovat si zpětnou vazbu, sociální pracovník poskytnout radu či inspirovat v dalších krocích. Cílem rozhovorů je ujasnit si, co klientka potřebuje a co je pro to ochotna a schopna udělat.

3.7.5 Diagnostika

Diagnostika je proces, který probíhá soustavně až do ukončení služby (Stoklasová, Mandys 2008, s. 23). Diagnostiku v azylovém domě v Mladé Boleslavi provádí klíčový sociální pracovník, a slouží pro zkvalitňování poskytovaných služeb a sestavování individuálního plánu. V ideálním případě by i po ukončení pobytu v azylovém domě měla klientka v procesu diagnostiky pokračovat, zejména formou sebehodnocení a sebereflexe (interní zdroje R-Mosty).

4. VLASTNÍ VÝZKUM

Cílem výzkumu je zjistit a analyzovat příčiny pobytu klientek v azylovém domě v Mladé Boleslavi.

4.1 Výzkumné cíle, metodologie a metody

Cílem empirické části je formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat od klientek azylového domu.

Práce si klade za cíl zmapovat funkce rodiny, její problémy a situace, kdy rodina musí vyhledat pomoc a uchýlit se do azylového domu. Hlavním výzkumným cílem empirické části je zjistit a analyzovat nejčastější příčiny pobytu v azylovém domě R–Mosty v Mladé Boleslavi.

Zvolenou metodologií je kvalitativní průzkum. Hlavními metodami sběru dat v kvalitativním výzkumu je pozorování, strukturovaný rozhovor a analýza osobních spisů. Otázky byly předem pevně stanovené, do rozhovoru jsem však již nevstupovala a nechala respondentky vypovídat se. Odpovědi byly zkráceny v případě, že se klienty více „rozpovídaly“.

4.2 Kvalitativní výzkum

Výběr respondentek

Výběr respondentek a jejich dotazování probíhalo v období říjen až prosinec 2018. Mezi kritéria výběru patřil pobyt v azylovém domě a ochota spolupracovat. Společným jmenovatelem byl pobyt v Azylovém domě v Mladé Boleslavi a bylo vhodné vybírat respondentky různého věku, různé etnické příslušnosti. Výzkumný rozhovor byl uskutečněn celkem s pěti ženami, které byly svolné poskytnout informace o sobě, své rodině a své životní situaci.

Charakteristika výběrového souboru

Průzkumu se zúčastnilo celkem pět klientek azylového domu ve věkovém rozpětí 21 – 39 let. Jedna respondentka má jedno dítě, dvě klientky po dvou dětech a dvě klientky po třech dětech. Pouze jedna klientka je vdaná, jedna rozvedená a tři jsou svobodné. Délka jejich pobytu v azylovém domě se pohybuje od dvou měsíců po deset měsíců.

Postup dotazování

Pro potřeby výzkumu byl použit strukturovaný, řízený rozhovor podle předem stanových šesti otázek. Klientky jsem nechala odpovídat dle jejich vlastního uvážení, do rozhovoru jsem nezasahovala. Podstatné bylo získat odpověď na zadanou otázku, a pokud se klientky od otázky odchýlily, nasměrovala jsem je zpět. S každou respondentkou byl rozhovor veden o samotě v prostorách odlehčovací služby. Všechny rozhovory byly zaznamenány na diktafon (se souhlasem klientek) a teprve poté zaznamenány písemně.

Jména klientek a jejich dětí byla změněna z důvodu ochrany identity. Uvedené texty jsou přepisem výpovědí klientek.

Další fází výzkumu je analýza získaných údajů – tyto údaje byly rozříděny do několika kategorií podle zadaných otázek:

1. otázka: Jaké jste měla dětství, s kým jste vyrůstala?
2. otázka: Jste vy a vaše dítě (dětí) v kontaktu s otcem dítěte (dětí) a s vaší rodinou?
3. otázka: Jak jste si vaším dítětem (dětmi) zvykla v AD? Jste spokojeni?
4. otázka: Jak dlouho jste tady v Azylovém domě?
5. otázka: Jak jste se ocitla v Azylovém domě pro matku s dětmi v Mladé Boleslavi?
6. otázka: Co plánujete do budoucna? Jaké jsou vaše cíle?

Všechny odpovědi byly zaznamenány do tabulky a poté i graficky zpracovány.

Tabulka 1 Seznam respondentek

Označení	Jméno (smyšlené)	Věk	Rodinný stav	Počet dětí v AD	Vzdělání	Zaměstnání
R1	Jana	26	svobodná	1	OU	nezaměstnaná
R2	Veronika	30	vdaná	3	SŠ	RD
R3	Miroslava	34	svobodná	3	ZŠ	RD
R4	Žaneta	21	svobodná	2	ZŠ	RD
R5	Hana	39	rozvedená	2	OU	úklid kanceláří

Obrázek 6 Děti klientek (Slánská 2015)

1. otázka: Jaké jste měla dětství, s kým jste vyrůstala?

R1: „Vyrůstala jsem s oběma rodiči a se starším bratrem. Dětství jsem měla hezké.“

R2: „(...)Po čtyřech letech se narodila mladší sestra, která trpěla epilepsií. Rodiče jí museli věnovat spoustu času a na mě se ho nedostávalo a tak mě dali k babičce. Vyrůstala jsem tedy u babičky v Jánských Lázních spolu s bratrancem a sestřenicí, kterým umřela máma.“

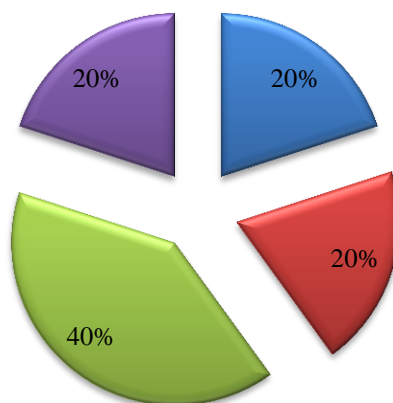
R3: „(...)Jako tříletá holčička jsem byla umístěna do dětského domova, jelikož, jak jsem později zjistila, maminka asi nebyla v životě úplně šťastná a týrala mě. V Dětském domově v Aši jsem byla naprosto spokojená. Cítila jsem se tam jako doma, protože jsem klasickou rodinu nikdy nepoznala. Rodiče si mě párkrát vzali na Vánoce, ale byla jsem vždycky ráda nazpět.“

R4: „Jsem z neúplné rodiny, když mi byly asi tři, dala mě sociálka do dětského domova a odtamtud si mě vzala pěstounka – moje mamka. S biologickou rodinou se nestýkám.“

R5: „Máma se podruhé vdala, když mi bylo pět. Mám dva mladší bratry a sestru. Doma to bylo celkem bez problémů.“

Jaké jste měla dětství, s kým jste vyrůstala?

■ náhradní rodina ■ dětský domov ■ úplná rodina ■ u prarodičů

Graf 3 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 1

2. otázka: Jste vy a vaše dítě (děti) v kontaktu s otcem dítěte (dětí) a s vaší rodinou?

R1: „Přítel za synem chodí, co nejčastěji to jde, má ho rád, hraje si s ním. Se svoji rodinou jsem v kontaktu, ale nejsou na tom finančně dobře, aby mi mohli pomoci.“

R2: „Otec dětí se se syny vůbec nevidá, asi ho nezajímají. Manžel si děti osvojil a má k nim hezký vztah. (...) S rodinou se moc nevidám, vadí mi, že mě vlastně strčili k babičce kvůli mladší ségře. I když s mámou jo.“

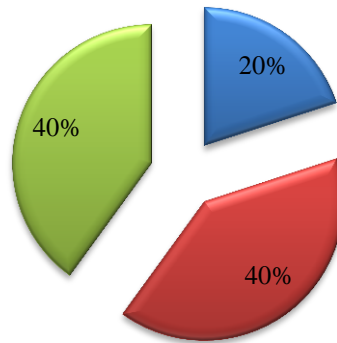
R3: „(...) Po nějaké době se mi otec chlapců znova ozval, že se chce vrátit. Ale já si už nejsem jistá, že by to fungovalo. Je mi takhle dobře. Klukům zřejmě táta chybí, ale já si nemyslím, že náš vztah měl budoucnost. Zase by to byly hádky, křik a děti by jen zbytečně trpěly. S biologickou rodinou se nestýkám, upřímně, moc si na ni nepamatuji. Vím, že otec už nežije, mám staršího bratra a zřejmě i nějaké nevlastní sourozence. Rodina mě kontaktovala jen kvůli pohřbu otce, ale pak už ne.“

R4: „Partner za námi chodí, když má čas, občas vezme děti ven na procházku. Zájem tu určitě je. (...) S moji mamkou jsem v kontaktu, občas si zavoláme nebo napíšeme smsku. Ale biologickou rodinu neznám a znát ji ani nechci.“

R5: „Bývalý manžel o děti zájem nemá, ani na ně neplatí. Na alimentech mi dluží už několik desítek tisíc. Vlastně i díky tomu jsme tady. (...) S rodinou se moc nevidám a ani tam nechci tahat děti. Tam se pořád jen pije alkohol.“

Jste vy a vaše dítě (děti) v kontaktu s otcem dítěte (děti)?

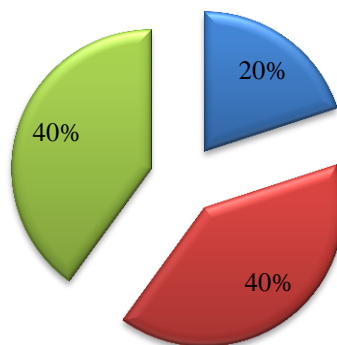
■ je to komplikované ■ ano ■ ne

Graf 4 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 2a

Jste vy a vaše dítě (děti) v kontaktu s rodinou?

■ zřídka ■ ano ■ ne

Graf 5 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 2b

3. otázka: Jak jste si vaším dítětem (dětmi) zvykla v AD? Jste spokojeni?

R1: „Zvykla jsem si tu rychle, ale doma se tu necítím. Pořád doufám a věřím, že nás někde čeká vysněný byt a budeme zase žít pohromadě celá rodina.“

R2: „Není to tu špatný. Ale se třema dětma to jednoduché není. Už abysme zase bydleli všichni pohromadě. Manžel bydlí u své matky, psychicky špatně snáší odloučení od dětí i ode mne, vlastně mi tak trochu zazlívá, že jsem od někoho s dětmi tak daleko. Zaměstnání si teď dokázal získat, ale musím si našetřit na kauci na byt. Čekáme na vhodnou příležitost k trvalejšímu bydlení, abychom konečně mohli zase být šťastní a pohromadě.“

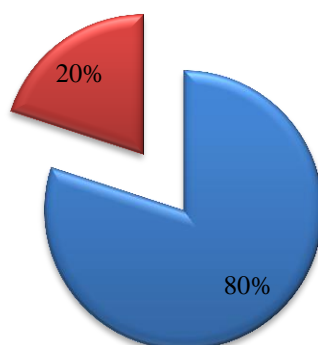
R3: „(...) Zvykla jsem si vlastně hned. Určitě je to lepší než bydlet v rozpadlém domě. Jen jsme teď furt nemocný, tak mi to leze na nervy, protože tu jsme pořád zavření.“

R4: „Na začátku mi to tady dělalo problém. Dlouho mi trvalo, než jsem si zvykla, ale teď jsem ráda, že můžu s dětma být v teple a suchu.“

R5: „Jsme tu taková jedna velká rodina, s ostatníma holkama jsme si sedly, a děti jsou taky spokojený, takže dobrý. Jsem ráda, že jsem s dětma nezůstala někde na ulici.“

Jak jste si s vaším dítětem (dětmi) zvykla v AD? Jste spokojeni?

■ spokojenost ■ spokojenost s menší výhradou

Graf 6 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 3

4. otázka: Jak dlouho jste tady v azylovém domě v Mladé Boleslavi?

R1: „Asi pět měsíců, teda myslím.“

R2: „Plus minus půl roku.“

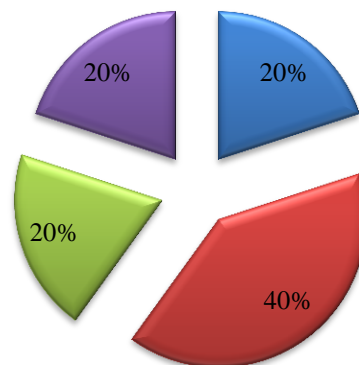
R3: „Chvilku, dva měsíce.“

R4: „Ted' na konci roku to bude tři čtvrtě roku.“

R5: „Už deset měsíců, už se nám ten pobyt tady krátí.“

Jak dlouho jste tady v azylovém domě v Mladé Boleslavi?

■ do 3 měsíců ■ do 6 měsíců ■ do 9 měsíců ■ do 12 měsíců

Graf 7 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 4

5. otázka: Jak jste se ocitla v Azylovém domě pro matky s dětmi v Mladé Boleslavi?

R1: „(...) Po porodu jsme bydleli stále u partnerovy matky a po roce a půl nám dala majitelka bytu výpověď, museli jsme odejít. Pak už se nám nikdy nepodařilo najít stálé bydlení, vždy jen na chvilku, nebo azylový dům. Nakonec jsem se synkem Kevinem zakotvila v Azylovém domě v Mladé Boleslavi. Pořád doufám a věřím, že nás někde čeká vysněný byt a budeme zase žít pohromadě celá rodina.“

R2: „(...) Žili jsme hezky a v klidu, až poslední dva roky je všechno jinak. Diagnostikovali mi rakovinu děložního čípku, léčba byla zdlouhavá a náročná

psychicky pro všechny. Manžel byl nucen s vypětím všech sil postarat se nejen o děti, ale i o mě, kdy jsem nebyla schopná ani chůze a zároveň přitom chodil ještě do zaměstnání, aby nás uživil. Po nějaké době už manželovi docházely síly, a proto si na mě vzal „ošetřovačku“, ale kvůli tomu mu později neprodloužili smlouvu v práci a přišel o zaměstnání. V důsledku toho jsme přišli i o společné bydlení.“

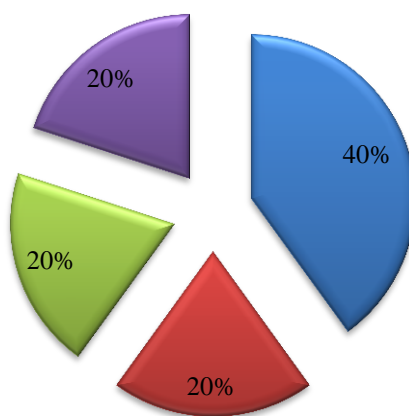
R3: „(...)Partner sice pracoval, ale finance využíval hlavně sám pro sebe. Pak už to vázlo ve všech oblastech našeho společného života a on nakonec odešel za jinou. Pro mě tím skončila možnost žít v místě, kde jsme dosud byli s dětmi zvyklí. Zpočátku jsem z toho byla zoufalá, nicméně jsem měla štěstí, že se uvolnilo místo v Azylovém domě v Mladé Boleslavi.“

R4: „(...) Střídavě jsme byli u mé mámy (pěstounky) a u přítelových rodičů, pak jsme chtěli být spolu, ale finančně jsme to neutáhli a z bytu nás vyhodili. Tak jsme tady.“

R5: „(...)Po rozvodu jsem s dětmi bydlela u matky, ale bylo nás tam hodně, a víc už to prostě nešlo, protože všichni v rodině chlastali.“

Jak jste se ocitla v Azylovém domě pro matku s dětmi v Mladé Boleslavi?

■ výpověď z bytu → ztráta bydlení ■ ztráta práce → ztráta bydlení
■ odchod partnera → ztráta financí ■ rodinné problémy

Graf 8 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 5

6. otázka: Co plánujete do budoucna? Jaké jsou vaše cíle?

R1: „My ani žádný problémy nemáme, jen to bydlení. Chci si co nejdřív najít nějakou práci, pak bychom mohli s přítelem dát dohromady peníze na kauci a konečně si pořídit nějaký byt.“

R2: „Manžel bydlí u své matky, psychicky špatně snáší odloučení od dětí i ode mne, vlastně mi tak trochu zazlívá, že jsem od někoho s dětmi tak daleko. Zaměstnání si teď dokázal získat, ale musím si našetřit na kauci na byt. Čekáme na vhodnou příležitost k trvalejšímu bydlení, abychom konečně mohli zase být šťastní a pohromadě.“

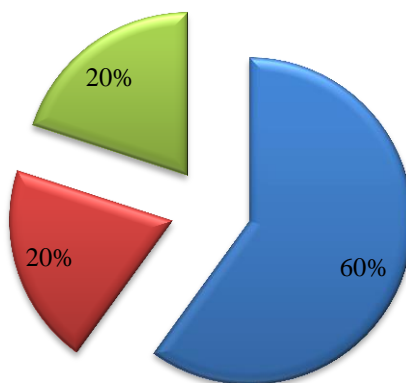
R3: „Snažím se dát si svůj život do pořádku, najít si bydlení, tak aby klukům ani mě nic nechybělo. Vím, že je to běh na dlouho trať, ale už jsem vyběhla, teď jen neztratit dech. Ještě možná nějaký rekvalifikační kurz, protože práci potřebuju.“

R4: „Asi jako všechny holky tady chci hlavně sehnat bydlení. Azylák je dobrá věc, hodně tady pomůžou, ale nemůžu tady být věčně. Asi budu muset i hledat nějakou práci, ale na to je ještě čas, když jsou děti malé. A taky chci bydlet konečně s přítelem.“

R5: „Řeším vlastně hlavně finanční problémy. Tím, že mi neplatí alimenty, jsem s penězma dost na štíru. Kvůli tomu jsem si nasekala i nějaké dluhy, které musím splácet. Uklízím aspoň v jedné firmě kanceláře, takže nějaké peníze jsou. Ale pořád je to málo na to, abych dětem a sobě poříдила nějaký byt.“

Co plánujete do budoucna? Jaké jsou vaše cíle?

■ najít si práci a byt ■ najít vhodný byt ■ vyřešit finanční problémy, poté byt

Graf 9 Grafické znázornění odpovědí na otázku č. 6

4.2.1 Vyhodnocení výzkumu

Velký vliv na stávající životní situaci klientek měla samozřejmě i funkčnost, nebo spíše nefunkčnost výchozí rodiny – často se jedná o ženy, které nemají ten správný vzor rodinného chování. S rodinou se často nestýkají a to z různých důvodů. Dvě klientky vyrůstaly mimo rodinu v dětském domově, biologickou rodinu buď neznají, nebo znát nechťejí. Dvě respondentky vyrůstaly v úplné rodině, ale jedna klientka se se svou rodinou vídat nechce, jedna klientka žila u své babičky, a se svou rodinou se také vídat nechce.

Velkým problémem jsou finance obecně. Dle analýzy spisové dokumentace bývají klientky azylového domu často ekonomicky negramotné. S tím souvisí i vzdělání klientek. Dvě z pěti klientek mají ukončené základní vzdělání, dvě klientky ukončené odborné učiliště. Pouze jedna klientka z dotazových má ukončené středoškolské vzdělání. Čím nižší vzdělání, tím větší předpoklad, že se klientka nedokáže dobře orientovat na trhu financí a služeb. Smrčková (2009) uvádí, že ekonomická gramotnost zahrnuje finanční gramotnost, což je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů člověka nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Zahrnuje také schopnost zajistit si příjem, zvažovat důsledky osobních rozhodnutí, orientovat se na trhu pracovních sil apod. To považuji za největší problém, který klientky azylového domu mají.

Na pobyt v azylovém domě v Mladé Boleslavi si respondentky zvykly poměrně rychle, a ačkoliv u jedné klientky zazněly výhrady, všechny dotazované projevíly vděk nad umístěním v AD.

Délka pobytu klientek a jejich dětí v azylovém domě byla různá. Nejkratší dobu, a to dva měsíce, tu byla klientka s třemi dětmi. Nejdelší dobu, deset měsíců, respondentka se dvěma dětmi. Ostatní respondentky od pěti do devíti měsíců.

Analýzou rozhovorů bylo zjištěno, že nejčastější příčinou pobytu uvedených klientek v azylovém domě jsou finanční problémy a tím způsobená ztráta bydlení, ztráta zaměstnání partnera a rozpad vztahu. Mohlo se jednat o výpověď z bytu, jako v případě první respondentky, nebo o ztrátu bytu z důvodu nedostatku financí jako u čtvrté respondentky. Druhá respondentka se potýkala s vážnou nemocí, manžel se musel postarat nejen o obživu, ale i o ni. Na základě toho mu neprodloužili v práci smlouvu,

přišel o místo a všichni o společné bydlení. Třetí respondentka byla finančně závislá na partnerovi, který ji však záhy opustil a ona přišla o střechu nad hlavou. Pátá respondentka musela opustit společné bydlení u své matky, kde bylo z rodiny ubytovaných více lidí, a všichni se oddávali alkoholu.

Všechny klientky by si samozřejmě přály bydlet se svými dětmi, případně i partnerem, ve svém bytě. Vlastní bydlení je však podmíněno právě finanční situací, která je u klientek neuspokojivá – většina klientek v azylovém domě je na rodičovské dovolené, pobírá tak pouze sociální dávky. Z dotazovaných klientek jsou tři z pěti na rodičovské dovolené, jedna klientka je nezaměstnaná a jediná respondentka, která pracuje, si ze svého platu nemůže dovolit platit drahý podnájem.

4.2.2 Navrhovaná opatření

Vhodnou volbou prevence zadlužování a hospodaření s penězi je výuka finanční a ekonomické gramotnosti. Ministerstvo vnitra vydalo v roce 2008 příručku, na jejímž základě mohou nejen sociální pracovníci poradit dotčeným lidem a pokusit se je naučit orientovat se na finančním trhu. Jak se zde uvádí, lidé se dostávají do sociálních problémů krom uvedené absence finanční gramotnosti často i kvůli neznalosti předpisů a vlastní nedbalosti. A to zejména proto, že si neprostudují smlouvu, nesplácí malý dluh, který časem naroste o poplatky a penále atd. Půjčky na věci okamžité spotřeby, půjčky získané podvodem, půjčky k zaplacení předchozích půjček a další možné varianty, mohou u finančně negramotných lidí vést k platební neschopnosti, exekuci majetku, bankrotu, sociálnímu propadu či motivu pro páchaní trestné činnosti. To vše může mít za následek vystěhování rodiny dlužníka, odebrání dětí do ústavní péče, rychlý společenský propad na dno společnosti a sociální vyloučení (Prevence zadlužování 2008, s. 5).

Sociální pracovníci v azylovém domě by se měli snažit o osvětu ve finanční resp. ekonomické gramotnosti klientek tak, aby se situace po odchodu z azylového domu neopakovala. Na trhu existuje spousta publikací, kurzů a seminářů, které mohou všem obyvatelům osvětlit problematiku zadlužování a celkové ekonomické gramotnosti.

Primární prevence je však základem úspěchu. Pokud se výuka finanční gramotnosti dostane do základních a poté i do středních škol, existuje větší šance, že se

do pasti finančních problémů dostane co nejméně lidí a ubude potenciálních klientek azylových domů, které se potýkají s finančními problémy. My sami bychom měli učit své děti ekonomické gramotnosti, naučit je znát hodnotu peněz, naučit je hospodařit s nimi. Pokud tento model výuky v domácnostech chybí, nebo jsou rodiče sami špatným vzorem, neposkytne dětem školní výuka ekonomické gramotnosti ucelený pohled na věc.

S financemi úzce souvisí i bytová politika, jejíž princip spočívá ve vytváření vhodného právního, institucionálního a fiskálního prostředí pro aktivity všech aktérů na trhu s byty. Stát musí činit podpůrné kroky, které jsou cílené na ty skupiny domácností, které se o své bydlení nemohou samy postarat. Mezi cíle bytové politiky patří mimo jiné zvyšování finanční dostupnosti bydlení pro domácnosti, včetně sociálních dávek v oblasti bydlení kompenzujících celkové výdaje na bydlení domácností s nižšími příjmy. Stát by tedy měl nabízet zvýhodněné dotované byty, jako jsou např. nájemní byty pro osoby s nízkými příjmy, nebo podporované byty na půl cesty, vstupní byty pro osoby sociálně znevýhodněné a sociální byty (Bytová politika, MMČR). Bohužel je těchto bytů velmi malé množství a nelze tak spoléhat na to, že každému sociálně slabému jedinci stát poskytne zvýhodněný byt. Prevencí zde však může být to, že si každý nejdříve zjistí, jaké podmínky musí žadatel splnit a o byt si zažádat.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaké jsou nejčastější příčiny pobytu v azylovém domě v Mladé Boleslavi.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě stěžejní části, na teoretickou a praktickou. Teoretická část s využitím odborné literatury objasňuje problematiku bezdomovectví, jeho typy a příčiny, a také rodinu, její typy, funkce a poruchy. Poruchy rodiny, která je původní a nejdůležitější společenskou skupinou a institucí (Petrušek 1996, s. 940), mohou vést až k propadu na sociální dno, a to úzce souvisí jak s bezdomovectvím, tak s azylovými domy. Věnovala jsem proto tomuto tématu poměrně značný prostor.

V empirické části práce byly kladeny otázky pěti náhodně vybraným klientkám azylového domu v Mladé Boleslavi. Z výzkumných zjištění vyplynulo, že nejčastějším důvodem, proč se ženy dostaly do azylového domu, jsou finance – nedostatek způsobený ztrátou zaměstnání, ztrátou partnera živitele. Vše nakonec směřuje k tomu, že se žena s dětmi ocitne bez prostředků a bez střechy nad hlavou. U sledovaných respondentek nefigurovalo ve vztahu násilí, ale je patrné, že obava o život svůj i dětí je další častý důvod příchodu do azylového domu. Většina žen, které do azylového domu přijdou, nemá funkční rodinu – ani tu svou, ani tu širší. Nemají se často na koho obrátit, komu se svěřit, na své problémy jsou samy. A to ať se do svízelné situace dostaly samy vlivem špatných rozhodnutí, špatným finančním hospodařením či jinak. Půjčku nebo hypotéku nedostanou, a tak je pro tuto cílovou skupinu pořízení si vlastního bydlení téměř nemožné. Dosáhnou v lepším případě jen na nájemní bydlení, které se ale shání velmi těžko. Ceny bytů v osobním vlastnictví i ceny nájmu jsou v současné době tak vysoké, že si žena bez prostředků a s dětmi nemůže moc vybírat. Pozitivní zprávou je, že se město Mladá Boleslav chystá v nejbližší době uvolnit několik bytů pro sociální bydlení. Město Mladá Boleslav úzce spolupracuje s azylovým domem a tyto byty budou přednostně nabízeny klientkám azylového domu, kterým by velmi pomohly se rychle osamostatnit. Město také nabízí městské byty, na které se ale vedou pořadníky s dlouhou čekací dobou. Každý žadatel má přiřazené body na základě jeho aktuální životní situace. Matky samoživitelky mají v tomto případě přednost spolu se seniory.

Azylový dům může představovat první krok k lepší budoucnosti žen i jejich dětí. Pokud klientka spolupracuje a má zájem změnit svůj život a život svých dětí k lepšímu, může být azylový dům jakýsi odrazový můstek. Mohou se odrazit ze dna a začít žít plnohodnotný život. K tomu je ale potřeba udělat spoustu kroků, se kterými jim mohou sociální pracovníce alespoň částečně pomoci.

Seznam použité literatury

Tištěné monografie

BEDNÁŘOVÁ, Z. aj., 2009. *Domácí násilí: Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus. ISBN 978-80-254-5422-0.

DAVIDOVÁ, I., 2016. *Kriminalita v životě lidí bez domova*. In: Sociální práce, Ročník IV, číslo 6. ISSN 2336-2332.

DUNOVSKÝ, J., 1986. *Dítě a poruchy rodiny*. Praha: Avicenum. ISBN 08-04086.

GILLERNOVÁ, I., 2011. *Psychologické aspekty změn v české společnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2798-1.

HAASOVÁ, J., *Ženy různého věku a sociální vyloučení*. In: Specifika žen mezi lidmi bez domova. Sborník z konference pořádané pod záštitou Mons. Jana Graubnera, olomouckého arcibiskupa. Olomouc: Charita Olomouc. ISBN 978-80-254-7561-4.

HRADECKÁ, V., HRADECKÝ, I., 1996. *Bezdomovectví – extrémní vyloučení*. Praha: NADĚJE. ISBN 80-902-2920-4.

CHARVÁTOVÁ, D., 1990. *Metody sociální práce*. Praha: SPN, ISBN 978-80-042-3992-3.

LOVASOVÁ, L., 2006. *Rodinné vztahy*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí. ISBN 80-86991-66-0.

MAREK, J. aj., 2012. *Bezdomovectví: v kontextu ambulantních sociálních služeb*. Praha: Portál. ISBN 978-802-6200-901.

MAŘÍKOVÁ, H. aj., 2012: *Živitelé a živitelky: reflexe (a) praxe*. Praha: SLON. ISBN 978-80-7419-100-8.

MATĚJČEK, Z., 2002. *Náhradní rodinná péče*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-304-8.

MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z., 1999. *Nevlastní rodiče a nevlastní děti*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-897-0.

- MATOUŠEK, O., 2003. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80–7178–549–0.
- MATOUŠEK, O., 2003. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: SLON. ISBN 80–86429–19–9.
- MATOUŠEK, O. aj., 2010. *Sociální práce v praxi. Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál. ISBN 978–80–7367–818–0.
- MATOUŠEK, O. aj., 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 978–80–262–0366–7.
- MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H., 2010. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny v kontextu plánované péče*. Praha: Portál. ISBN 978–80–7367–739–8.
- MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. aj. 2014: *Podpora rodiny. Manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál. ISBN 978–80–262–0697–2.
- NOVOSAD, L., 2004. *Základy teorie a metod sociální práce*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 80–7083–890–6.
- PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.
- STŘELEČEK, S. aj., 1992. *Kapitoly z rodinné výchovy: pro střední školy*. Praha: Fortuna. ISBN 80–85298–84–8.
- ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. aj., 2011. *Domácí násilí*. Praha: Portál. ISBN 978–80–7367–690–2.
- ŠPATENKOVÁ, N. aj., 2011. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada. ISBN 978–80247–2624–3.
- ZELENÁ, M., KLÉGROVÁ, A., 2006. *Podpora rodiny*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí. ISBN 80–86991–67–9.

Internetové zdroje

FEANTSA. *ETHOS - Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení v prostředí ČR*. [online]. [vid 02.05.2019].

Dostupné z:

https://www.feantsa.org/download/cz___8621229557703714801.pdf

HETMÁNKOVÁ, R., 2014. Ženy bez domova: Identita, strategie a bezpečný prostor. *Gender, Rovné příležitosti, výzkum*. [online], roč. 15, č. 1, s. 81 - 82 [vid 24.04.2019]. ISSN 2570-6586.

Dostupné z:

https://www.genderonline.cz/uploads/86a37b9556adc5796359a6fa268fa37c29936581_grpv-15-1-recenze-hetmankova.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2009. *Sanace rodiny*. [online]. [vid 05.06.2019].

Dostupné z:

<https://www.mpsv.cz/cs/5587>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. 2013, *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v České republice do roku 2020*. [online]. [vid 30.05.2019]. ISBN 978-80-7421-072-3.

Dostupné z:

<https://www.mpsv.cz/files/clanky/16893/bezdomovectvi.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. 2019. *Bytová politika*. [online]. [vid 08.06.2019].

Dostupné z:

<https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Bytova-politika>

MINISTERSTVO VNITRA. 2008, *Prevence zadlužování českých domácností s důrazem na sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel*. [online]. [vid 08.06.2019].

Dostupné z:

www.mvcr.cz/soubor/zadluzovani-pdf.aspx

SMRČKOVÁ, J. 2009. *Ekonomická gramotnost jako součást všeobecného vzdělání v ČR*. RVP Metodický portál inspirace a zkušenosti učitelů. [online]. [vid 06.06.2019].

Dostupné z:

<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/7157/ekonomicka-gramotnost-jako-soucast-vseobecneho-vzdelani-v-cr.html/?oblibene=1>

POLÁŠKOVÁ, L. 2015. Typologie problémových rodičů. *Řízení mateřské školy*. [online]. [vid 13.05.2019].

Dostupné z:

http://files.pro-skolky.webnode.cz/200000156-c7984c88fa/Typologie_rodicu_.pdf

R-Mosty. Azylový dům pro matky s dětmi. [online]. [vid 11.05.2019].

Dostupné z:

<http://www.r-mosty.cz/azyl>

STANOEV, M. 2015. Bezdomovci jako nositelé a příjemci pomoci. *Sociální práce*. [online], roč. 14, č. 5, s. 44-45 [vid 23.01.2019]. ISSN 1805-885X.

Dostupné z:

http://socialniprace.cz/soubory/sp5-2015_web-bez-prebalu-171231122317.pdf

ŠTĚCHOVÁ, M. 2009: *Bezdomovci a vybrané sociálně patologické jevy*. In. MVČR. [online]. [vid 01.06. 2019].

Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

Zákon č. 108/2006 Sb. O sociálních službách. In: Portál veřejné správy. [online]. [vid 24.11.2018].

Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/4-2009-bezdomovci-a-vybrane-socialne-patologicke-jevy.aspx>

Seznam příloh

Příloha A (1.a 2. část): Karta pro klienty – Návod k použití azylového domu

Azylový dům R-MOSTY

Nádražní 43, Mladá Boleslav
IČ 67776779
E-mail: kancelar@r-mosty.cz
www.r-mosty.cz
326 723 005

Karta pro klientky/klienty aneb Návod k použití našeho azylového domu

Vážená klientko/kliente našeho azylového domu, jsme rádi, že jste se obrátili na naši organizaci, která Vám umožní pobyt v našem azylovém domě. Tento dům provozuje naše občanské sdružení R-Mosty. Ubytování u nás platíte vy jen částečně, a to podle ceníku ve Smlouvě o poskytnutí služby. Vše s Vámi vyřeší naše sociální pracovníce. Krizový pobyt (v pokoji v přízemí) je zcela zdarma.

Máte právo na soukromí, využívání svého pokoje a společných prostor kuchyně na svém patře a koupelny (u kuchyně + volné koupelny v přízemí). Můžete volně používat počítače s internetem na chodbách kdykoliv nebo po domluvě s asistentem i v malém domku v kanceláři asistenta zaměstnávání (zde je také kopírka a tiskárna).

Pravidla pro ubytování si prosím podrobněji přečtete v **provozním řádu**, který visí na nástěnkách v kuchyních nebo u kanceláře sociálního pracovníka v přízemí a ve **Vaší Smlouvě o přijetí do azylového domu**. Můžete také chodit s dětmi do herny v malém domku na zahradě. Bude-li v herně zamčeno, klíče Vám také vydá soc. pracovníce nebo správce domu (byt v přízemí označený Správce). Využívat můžete také zahradu a hřiště.

Kromě ubytování Vám **naše služba nabízí pomoc při řešení Vaší momentální životní situace**. Naše sociální pracovníce/pracovník..... Vám je k dispozici každý všední den od **9 do 12** hodin ráno a po domluvě i odpoledne od **13 do 17** hodin. Pokud ale potřebujete řešit neodkladnou záležitost, zaklepejte na dveře sociální pracovníce **kdykoliv**. Pokud to půjde, můžete s ní mluvit ihned, pokud ne, domluvíte si schůzku na pozdější dobu.

Problémy, se kterými Vám můžeme pomoci jsou zejména:

- **vyřízení dávek hmotné nouze, sociální podpory** a dalších možných zdrojů peněz, které potřebujete teď i později ke svému živobytí a péči o děti
- **sociálně-právní poradenství** ve věcech týkajících se **bydlení, zaměstnání, vzdělání dětí i Vašeho případného doplnění vzdělání; problematiku domácího násilí, diskriminace nebo třeba rodinného práva** (rozvod, svěřeni dětí do péče, dědictví atd.)
- **asistenci s vyřízením lékaře** („obvodáka“, specialisty, pediatra – dětského lékaře) **školou a školkou pro děti**
- **asistenci s výběrem zaměstnání** v Mladé Boleslavi a okolí nebo i jinde
- **krizovou intervenci**, pokud potřebujete s někým prostě jen **mluvit o nepříjemných věcech, které se Vám staly nebo se jich obáváte**. Naše sociální pracovníce Vás rádi vyslechnou a mohou s Vámi probrat možná řešení

Co pro Vás naopak dělat nemůžeme?: Azylový dům je služba pro Vás, dospělé klientky a klienty s dětmi. **Děti ale zůstávají zcela na Vás. Nemůžeme je ani hlídat při pobytu v domě, ani na zahradě.** S dětmi občas přicházejí dělat program dobrovolníci z Mladé Boleslavi, i v této době ale za děti stále zodpovídáte. Hlídní dětí, které si zařídíte, Vám můžeme zaplatit, pokud se přihlásíte do programu vzdělávání a pracovních aktivit (podrobnější informace u soc. pracovníce nebo asistenta zaměstnávání - kancelář v malém domku).

Co dělá náš správce?: Správcova objektu je stejně jako sociální pracovníci **pro Vás kontaktní osobou**. Můžete se jí ptát na věci související s pobytem a provozem v domě. Správcova domu Vám předá pokoj, vybavení a klíče, vydává např. také desinfekční a úklidové prostředky na uklízení vašich společných prostor (kuchyně, koupelny, zahrada, chodby, schody) o které se střídáte s ostatními klientkami podle rozpisu. Správcova Vám může zapůjčit vybavení do pokojů (ložní prádlo, elektroniku, drobné věci) nebo třeba i kočárek, oblečení pro děti, hračky a v nutných případech nouze – **pokud opravdu nemáte co jíst a co dát svým dětem** - také základní potraviny, sušené mléko, těstoviny,

Příloha A, 2. část

konzervy. Paní správce můžete také nahlásit rozbité topení, vodu, elektřinu nebo jakoukoliv jinou nepříjemnou technickou událost v domě. **Byt paní správce je v přízemí domu u praček, označený nápisem „Správce AD“.**

Pracovní doba paní správce je ráno od půl osmé do půl desáté a odpoledne od 17 do 21 hodin. Drží-li správce tzv. noční službu, je Vám k dispozici i večer od 20 hodin a v nutných případech také v noci.

Pokud budete chtít vědět, kdo drží **večerní a noční službu** a na koho se v této době můžete obrátit, podívejte se na **nástěnku u kanceláře sociální pracovníce v přízemí**. Na osobu, která vykonává noční službu (budete-li potřebovat odemknout v noci dům, zavolat si z kanceláře lékaře, nahlásit krizovou událost) se můžete obrátit kdykoliv večer a v noci. Noční službu často vykonává stejně jako o víkendu některý jiný z našich kolegů nebo i jiný klient azylového domu, proto se prosím vždy přesvědčte, kdo službu v noci drží.

V případě krajní nouze nebo havárie se z domu můžete v noci dostat také nouzovým klíčem u hlavních dveří v krabíчке za skříčkem, které rozbijete.

Každý čtvrtek ve 14 hodin je KOMUNITA. „Komunita“ je vlastně setkání všech klientek, klientů a zaměstnanců azylového domu. Komunitní je proto, že i když by se bydlení v azylovém domě mělo co nejméně blížit bydlení kdekoli jinde v jiném domě, je nás zde hodně na malém prostoru a klienti využívají společné místnosti a služby. Proto jednou týdně mohou společně mluvit zaměstnanci i klienti o věcech, které by chtěli změnit, klienti se mohou ptát, stěžovat si a tak různě. Zaměstnanci naopak mohou klienty uvědomit o tom co se chystá, hovořit o provozu a dalších aktivitách. Pokud je to jen trochu možné, **prosíme Vás, abyste na komunitní setkání pravidelně docházeli**, klidně i se svými dětmi. Scházíme se buď ve společné kuchyni nebo, je-li hezky, venku na zahradě.

Koho ještě v azylovém domě můžete potkat?

- * **Vedoucí Azylového domu** Vedoucí AD je také sociální pracovníce a můžete si s ní sjednat schůzku ve dnech, kdy je na azylu přítomna. Vždy je k zastížení každý čtvrtek na Komunitě.
- * **Ředitele organizace** Můžete mu sdělit svoje postřehy nebo stížnosti na provoz azylového domu či zaměstnance. Ředitel může také stejně jako vedoucí AD zaskakovat ve funkci sociálního pracovníka azylu a přebírá jeho práci.
- * **Asistenta zaměstnávání**..... Je v kanceláři v malém domku každé úterý a čtvrtek od 10 hodin ráno. Pomůže Vám najít zaměstnání, zajistí pro Vás rekvalifikaci nebo jinou formu vzdělání, řekne Vám, kdy Vám k tomu můžeme proplatit jízdné a hlídání dětí
- **Ostatní kolegy z organizace R-Mosty.** Někteří zejména o víkendech a ve večerních hodinách drží tzv. službu. Pomohou Vám s neodkladnými věcmi, v nouzových situacích, zapíšou Vaše ostatní žádosti, které mohou počkat a předají je sociálnímu pracovníkovi k řešení.

Vaše návštěvy: jsou samozřejmě povoleny. Každý kdo Vás bude chtít navštívit ale musí dodržet pár našich základních pravidel. Návštěvní pravidla visí na dveřích domu a jsou také v Provozním řádu. **Pokud si naopak některou z návštěv přát nebudete, řekněte nám to a my této osobě vstup do domu zakážeme. Prosíme, přečtěte si Provozní řád i Smlouvu o vstupu dobře, je to užitečné k tomu, abychom si navzájem vycházeli vstřícně a mohli jste u nás využít kvalitně naši službu.**

Pokud budete mít jakékoliv nejasnosti, co pro Vás všechno můžeme udělat nebo co se může a nemůže, ptejte se nás, od toho jsme tady. Zde Vám uvádíme kontakty na naše zaměstnance, pokud je nebudete chtít navštívit přímo v kanceláři nebo budete chtít podat stížnost nadřízenému pracovníkovi či se jen tak na něco zeptat.

- Sociální pracovníce AD (v kanceláři v domě):..... tel.:326723005, mail:.....
 - Správce AD (v bytě v domě): telefon **pro nutné případy (!):** 602399836
 - Vedoucí AD:..... tel.:725319945, mail: pavlina@r-mosty.cz
 - Ředitel AD:.....tel.:222581241, mail: jakub@r-mosty.cz
 - stránky naší organizace: www.r-mosty.cz

Pokud budete chtít nám něco sdělit **anonymně** (stížnost, podnět, žádost) můžete využít **schránku důvěry (stížnosti)** před dveřmi kanceláře sociální pracovníce.

Přejeme Vám zde příjemný pobyt a doufáme, že Vám pomůžeme v tom v čem potřebujete.

Tým pracovníků R-Mosty